

دانش فنی پایه طراحی و دوخت

مرجع تخصصی کنگور هنر (حضوری / آنلاین)

با حضور اساتید مطرح و مولفان با تجربه کشور

تلفن: ۰۹۳۰۶۷۰۸۸۵۵ / ۰۹۳۳۷۰۷۲۱۷۳

واتساپ ۰۹۳۹۴۷۸۷۶۲۹

@konkorkarnameh
konkorkarnameh.ir

کنکور هنر

کارنامه

مشاوره / کلاس / آزمون

**آنلاین برای همه دانش آموزان ایران
با حضور اساتید و مولفان مطرح کشور**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانش فنی پایه

رشته طراحی و دوخت (ویژه دختران)

گروه هنر

شاخه فنی و حرفه‌ای

پایه دهم دوره دوم متوسطه

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: دانش فنی پایه (رشته طراحی و دوخت) - ۲۱۰۵۸۰

پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: فاطمه صنعتی، فاطمه آذرباش، زهرا عکاف زاده (اعضای شورای برنامه‌ریزی)

فاطمه صنعتی (مؤلف)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی: سمیه نصری (طراح جلد) - سمیه نصری، زینب مجیدی (صفحه‌آرا)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱ - ۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌گاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱

(دارو پخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱ - ۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰

صندوق پستی: ۳۷۵۱۵ - ۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

چاپ سوم ۱۳۹۷

نام کتاب:

پدیدآورنده:

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:

مدیریت آماده‌سازی هنری:

شناسه افزوده آماده‌سازی:

نشانی سازمان:

ناشر:

چاپخانه:

سال انتشار و نوبت چاپ:

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز، ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

ما باید زحمت بکشیم تا در همهٔ جناح‌ها خودکفا باشیم. امکان ندارد که استقلال به‌دست
بیاید، قبل از اینکه استقلال اقتصادی داشته باشیم. اگر ما بنا باشد که در اقتصاد احتیاج داشته
باشیم، در چیزهای دیگر هم وابسته خواهیم شد و همین‌طور اگر در فرهنگ، ما وابستگی
داشته باشیم، در اساس مسائل وابستگی پیدا می‌کنیم.

امام خمینی (قدس سرّه الشریف)

فصل اول

واحد یادگیری ۱ واحد شایستگی

شناخت الیاف پارچه.....	۱۳
علائم شناسایی پارچه.....	۱۶
مراحل تهیه پارچه.....	۱۹
نامگذاری پارچه.....	۲۶
انواع ماشین های دوخت.....	۴۳
معرفی ابزار طراحی لباس و تصویرسازی آن.....	۴۸
رعایت نکات ایمنی در کارگاه های رشته طراحی و دوخت.....	۵۷

فصل دوم

واحد یادگیری ۱ واحد شایستگی

اهمیت و ضرورت رشته طراحی مد.....	۶۵
مد چیست؟.....	۶۷
انواع مد از نظر طراحی و تولید پوشاک.....	۷۱

۷۷.....	مفاهیم پایه.....
۸۲.....	مشاغل مرتبط با این رشته.....
۹۰.....	طراح مد و لباس.....
۹۴.....	واژه های پایه.....

فصل سوم

واحد یادگیری ۱ واحد شایستگی

۹۷.....	تاریخچه لباس ایران.....
۹۹.....	پوشاک ایرانیان باستان تا آغاز اسلام.....
۱۰۴.....	پوشاک ایرانیان از آغاز اسلام تا دوره قاجار.....
۱۱۲.....	پوشاک در مصر باستان.....
۱۱۳.....	پوشاک در بین النهرین.....
۱۱۴.....	پوشاک در یونان باستان.....
۱۱۶.....	پوشاک در بیزانس.....
۱۱۸.....	پوشاک در قرون وسطی یا گوتیک.....

۱۱۸	پوشاک در دوره رنسانس.....
۱۱۹	پوشاک عصر باروک.....
۱۲۰	پوشاک عصر روکوکو.....
۱۲۲	پوشاک در اروپا قبل از انقلاب فرانسه.....
۱۲۴	پوشاک در دوران دیرکتوار (فرانسه).....
۱۲۷	پوشاک در قرن ۱۹ میلادی.....
۱۲۹	پوشاک در سال های ۱۹۴۷ - ۱۹۶۰ میلادی.....

فصل چهارم

واحد یادگیری ۱ واحد شایستگی

۱۴۰	سبک های طراحی لباس.....
۱۳۴	سبک روکوکو.....
۱۳۵	سبک بیگانه گرایی.....
۱۳۶	سبک ناتورالیسم.....
۱۳۷	سبک نئوکلاسی سیم.....

۱۳۸	.....	سبک رمانتی سیسم
۱۳۹	.....	سبک صنعت گرایی
۱۴۰	.....	سبک مراسم گرایی
۱۴۱	.....	سبک خرد گرایی
۱۴۲	.....	سبک دوران زیبا
۱۴۳	.....	احیای سبک ناپلئونی
۱۴۴	.....	سبک شرق گرایی
۱۴۵	.....	سبک مدرنیسم
۱۴۶	.....	سبک ویکتوریایی
۱۴۷	.....	نگاه نو
۱۴۸	.....	سبک رمانتی سیسم نوستالژیک
۱۴۹	.....	سبک بازگشت به دوران کلاسیک
۱۵۰	.....	سبک آبستره
۱۵۱	.....	سبک مینی مالیسم
۱۵۲	.....	سبک پاپ آرت
۱۵۳	.....	منابع

با توجه به آموزه‌های اسلامی، کار و اشتغال از ارزش تربیتی برخوردار است و انسان از طریق کار، نفس سرکش را رام کرده و شخصیت وجودی خویش را صیقل داده، هویت خویش را تثبیت کرده و زمینه ارتقاء وجودی خویش را مهیا و امکان کسب روزی حلال و پاسخگویی به نیازهای جامعه را فراهم می‌آورد. آموزش فناوری، کار و مهارت‌آموزی، باعث پیشرفت فردی، افزایش بهره‌وری، مشارکت در زندگی اجتماعی و اقتصادی، کاهش فقر، افزایش درآمد و توسعه‌یافتگی خواهد شد. برای رسیدن به این مهم، برنامه‌ریزی درسی حوزه دنیای کار و دنیای آموزش بر مبنای نیازسنجی شغلی صورت گرفته است. درس‌های رشته‌های تحصیلی شاخه فنی و حرفه‌ای شامل دروس آموزش عمومی، دروس شایستگی‌های غیرفنی و شایستگی‌های فنی مورد نیاز بازار کار است. دروس دانش فنی از دروس شایستگی‌های فنی است که برای هر رشته در دو مرحله طراحی شده است. درس دانش فنی پایه با هدف شناخت مفاهیم و کسب دانش فنی پایه در گروه و رشته تحصیلی است که هنرجویان در پایه دهم و در آغاز ورود به رشته تحصیلی خود می‌بایست آن را آموزش ببینند و شایستگی‌های لازم را در ارتباط با دروس عملی و ادامه تحصیل در رشته خود کسب نمایند. درس دانش فنی تخصصی که در پایه دوازدهم طراحی شده است، شایستگی‌هایی را شامل می‌شود که موجب ارتقاء دانش تخصصی حرفه‌ای شده و زمینه را برای ادامه تحصیل و توسعه حرفه‌ای هنرجویان در مقطع کاردانی پیوسته نیز فراهم می‌کند.

لازم به یادآوری است که کتاب دانش فنی پایه تئوری تفکیک شده دروس عملی کارگاه‌های ۸ ساعته نیست بلکه در راستای شایستگی‌ها و مشاغل تعریف شده برای هر رشته تدوین شده است. در ضمن، آموزش این کتاب نیاز به پیش‌نیاز خاصی ندارد و براساس آموزش‌های قبلی تا پایه نهم به تحریر درآمده است. محتوای آموزشی کتاب دانش فنی پایه، آموزش‌های کارگاهی را عمق می‌بخشد و نیازهای هنرجویان را در راستای محتوای دانش‌نظری تأمین می‌کند.

تدریس کتاب در کلاس درس به صورت تعاملی و با محوریت هنرآموز و هنرجوی فعال صورت می‌گیرد.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

درس دانش فنی پایه با هدف شناخت مفاهیم، کسب دانش فنی پایه در گروه هنر و رشته تحصیلی طراحی و دوخت برای شما هنرجویان عزیز طراحی و کتاب آن تألیف شده است. در تدوین درس دانش فنی پایه، موضوعاتی مانند تاریخچه رشته، محتوا جهت ایجاد انگیزش، مشاغل و هدف رشته تحصیلی، نقش رشته شما در توسعه کشور، مثال هایی از نوآوری، خلاقیت و الهام از طبیعت، اصول، مفاهیم، قوانین، نظریه، فناوری، علائم، تعاریف کمیت ها، واحدها و یکاها، فرمول های فنی، تعریف دستگاه ها و وسایل کار، مصادیقی از ارتباط مؤثر فنی و مستندسازی، زبان فنی، ایمنی و بهداشت فردی و جمعی، پیشگیری از حوادث احتمالی شغلی و نمونه هایی از مهارت حل مسئله در بستر گروه تحصیلی و برای رشته تحصیلی در نظر گرفته شده است. می توانید در هنگام ارزشیابی این درس، از کتاب همراه هنرجوی خود استفاده نمایید. توصیه می شود در یادگیری این درس به دلیل کاربرد زیاد آن در درس های دیگر رشته، کوشش لازم را داشته باشید.

دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کاردانش

فصل ۱

ویژگی ابزار و مواد

برای انجام هرکاری نیاز به ابزار و وسایل مخصوصی است که باید درباره آن ها و روش های استفاده از آن ها شناخت لازم را کسب کرد. در این فصل با انواع پارچه، ماشین های دوخت، ابزار طراحی لباس و ایمنی و غیره دانش های لازم را به دست خواهید آورد.

ویژگی های ابزار، وسایل و مواد کاربردی در رشته طراحی و دوخت

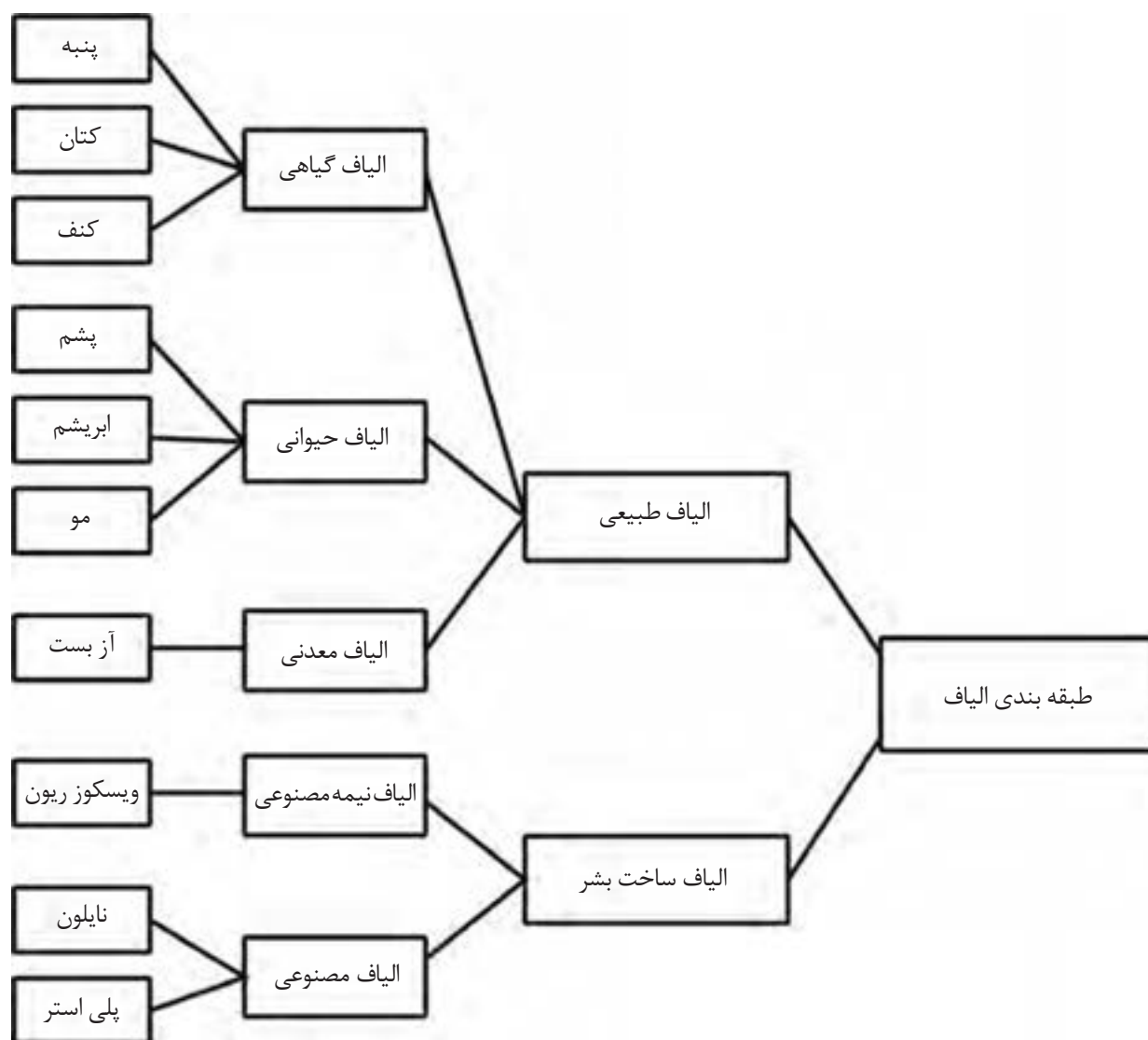
آیا تا کنون دقت کرده اید :

- پارچه ها از چه الیافی تهیه می شوند؟
- طبقه بندی الیاف طبیعی و ساخت بشر به چند گروه تقسیم می شوند؟
- برای شناسایی الیاف از چه روش هایی استفاده می شود؟
- نام، مشخصات و کاربرد پارچه ها چیست؟
- چه ابزار و تکنیک هایی در طراحی لباس استفاده می شوند؟
- ماشین های دوخت همه کاره خانگی و صنعتی به چند گروه تقسیم می شوند؟ نام آنها چیست ؟
- طریقه اندازه گیری الگو و برش روی انواع پارچه چگونه است ؟
- طریقه اندازه گیری پارچه متناسب با قد و عرض اندام یک انسان چگونه است ؟

شناخت الیاف پارچه

الیاف، ماده اولیه صنعت نساجی است، شناسایی الیاف و پارچه برای گروهی که حرفه آنان تولید پوشاک «طراحی پارچه، طراحی لباس، الگوسازی و دوزنده لباس» است اهمیت بسزایی دارد. الیاف براساس جنس به دو گروه اصلی، الیاف طبیعی «که بشر در ساخت آن دخالتی ندارد» و الیاف ساخت بشر «که بشر در ساخت و شکل گیری آن دخالت دارد» تقسیم بندی می شود.

الیاف طبیعی

الیاف گیاهی :

الیاف گیاهی، الیافی ست که از میوه، ساقه یا برگ گیاهان بدست می آید.

کنف

کتان

پنبه

الیاف حیوانی :

الیاف حیوانی، الیافی ست که از رویش موی بدن حیوانات یا توسط کرم ابریشم تولید می شود.

ابریشم

مو

پشم

الیاف معدنی :

الیاف معدنی که به صورت رگه‌هایی در سنگ‌های معدنی وجود دارد.

آز بست

الیاف ساخت بشر

الیاف سلولزی بازیافته:

ماده اولیه این الیاف در طبیعت به صورت لیف وجود ندارد، ولی از سلولز که ماده الیاف طبیعی ست و در دانه، تنه و ساقه درختان و گیاهان وجود دارد، استفاده می‌شود.

ویسکوز

ویسکوز ریون

الیاف مصنوعی:

ماده اولیه مصنوعی، مواد شیمیایی است که به وسیله انسان تهیه می‌شود.

پلی استر

نایلون

شکل سوزاندن

خاکستر باقی مانده

بوی حاصل از سوختن

شکل میکروسکوپی

شکل

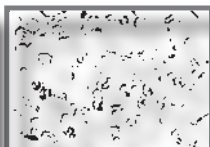
نام

خاکستر نرم

کاغذ سوخته

پنبه (Cotton)

شبيه پنبه

شبيه پنبه

کتان (Leinen)

خاکستر سیاه رنگ شکننده
که به راحتی پودر می شود

مو یا پر سوخته

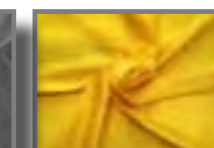
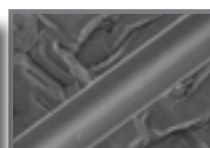
پشم (Wool)

شبيه پشم

شبيه پشم فقط با
ایجاد صدا و جرقه

ابریشم (Silk)

نام	شکل	شکل میکروسکوپی	بوی حاصل از سوختن	شکل سوزاندن	خاکستر باقی مانده
ویسکوز ریون (Viscose Rayon)					بدون خاکستر
نایلون (Nylon)					گلوله سخت و خاکستری رنگ
پلی استر (Polyester)					گلوله سخت و سیاه رنگ بوی مخصوص پلی استر که بوی ضعیف خوشایند است
اکریلیک (Acrylic)					خاکستر سخت و سیاه رنگ بوی کباب سوخته

علائم شناسایی الیاف پارچه

بر روی لباس آماده یا طاقه پارچه بر طبق استاندارد جهانی، علائم قراردادی به منظور شناسایی الیاف روی آنان نصب می‌شود.

پنبه

کتان

پشم

تصویر بالا، مهر پشم گوسفند مجاز است (یعنی پشم متعلق به حیوان سالم و زنده است) که از طرف دبیرخانه بین المللی پشم مورد آزمایش قرار گرفته است.

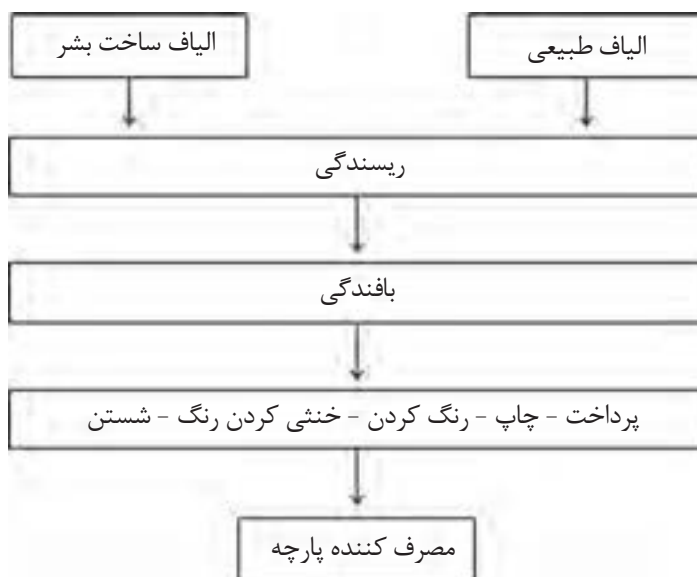
ابریشم طبیعی

حرف "S" علامت ابریشم طبیعی

مراحل تهیه پارچه

برای تهیه پارچه از الیاف طبیعی یا مصنوعی اول باید نخ تهیه شود، از به هم پیوستن الیاف تابیده شده نخ بوجود می آید. ریسندگی الیاف طبیعی «پنبه، پشم، کتان، ابریشم» و الیاف ساخت بشر «پلی استر، نایلون، ویسکوزیون» هر کدام به روش خاصی انجام می شود.

جدول زیر نشان می دهد که الیاف (طبیعی و ساخت بشر) از ابتدا تا زمان مصرف پارچه چه مراحل را طی می کند.

ریسندگی الیاف:

مراحل ریسندگی هر کدام از الیاف طبیعی «پنبه، کتان، پشم، ابریشم» و ساخت بشر «ویسکوزیون، نایلون، پلی استر» با یکدیگر متفاوت هستند.

پرداخت نخ:

پرداخت یک سلسله عملیاتی است که روی نخهای آماده به بافت، توسط وسایل مخصوص و موادی به نام «مواد پرداخت کننده» انجام می‌شود در این فرآیند، پارچه با توجه به نوع مواد پرداخت کننده، متراکم‌تر، نرم‌تر، سنگین‌تر و صاف‌تر می‌شود.

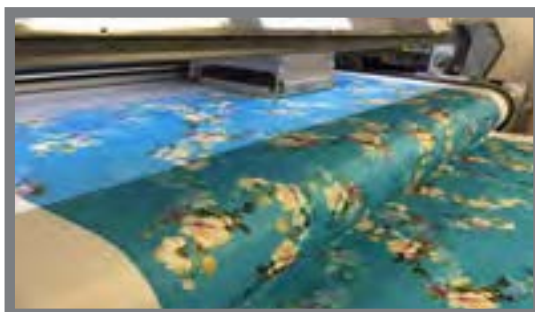
بافت پارچه:

یک بافت حداقل دو نوع نخ تشکیل می‌شود که به طور عمودی و افقی یکدیگر را قطع می‌کنند. نخهایی که در جهت طول پارچه قراردارند «تار پارچه» و نخهایی که در جهت عرض پارچه قرار می‌گیرند «پود پارچه» را تشکیل می‌دهند.

نورد کردن پارچه:

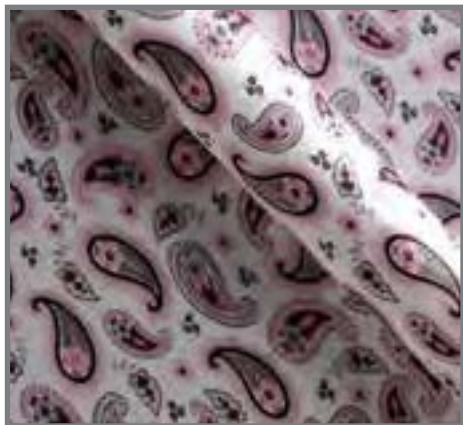
پارچه‌های بافته شده معمولاً پس از مراحل شست و شو، سفیدگری، رنگرزی و غیره، جلای خود را از دست می‌دهند. زیرا عملیات مذکور باعث ایجاد پیچ و تاب‌هایی در نخ‌های پارچه می‌شود.

مشخصات پارچه

تعیین پشت و روی پارچه:

شکل ظاهری پارچه در قسمت رویی خوشایندتر و طرح بافت مشخص تر و رنگها درخشان تر است.

تعیین استحکام پارچه:

تعیین استحکام پارچه بر روی نمونه، کار دشواری است، ولی با عمل کشش و تا زدن پی در پی و سایش تا حدودی می توان شدت و ضعف استقامت پارچه را مشخص کرد.

تعیین جهت تار و پود پارچه:

نخهای تار تراکم و مقاومت بیشتری نسبت به نخ پود دارند، نخهای تار به موازات نخهای ترکی پارچه و نخهای پود افقی است.

تعیین جنس نخ‌های تار و پود پارچه:

برای شناخت هر پارچه باید نوع و جنس نخ‌های تار و پود مشخص شود، آزمایش‌هایی که برای شناسایی الیاف صورت می‌گیرد عبارتند از: آزمایش فیزیکی، روش سوزاندن، اثر مواد شیمیایی.

تعیین وزن نسبی پارچه:

محاسبه وزن منسوجاتی که به مصرف می‌رسند، ضروری است، زیرا این وزن رابطه مستقیم با کیفیت پارچه دارد و بستگی به ساختمان کلی نخ‌ها، تراکم آنها و عملیات تکمیلی پارچه دارد.

وزنی که بر روی طاقه پارچه به طور تجاری نوشته شده است برابر با یک متر مربع پارچه است.

طرز محاسبه وزن نسبی پارچه بدین ترتیب است:

وزن کل نخ‌های پود + وزن کل نخ‌های تار = وزن کل پارچه

برای بدست آوردن وزن کل نخ‌های تار و پود مراحل زیر انجام می‌شود :

تعداد نخ‌های تار در یک سانتی‌متر $\times 100$ سانتی‌متر = تعداد کل نخ‌های تار عرض پارچه به متر

طول پارچه $\times$ تعداد کل نخ‌های تار = طول نخ‌های تار

$$\text{وزن نخ‌های تار به گرم} = \frac{\text{طول کل نخ‌های تار}}{\text{نمره متر یک نخ‌های تار}}$$

تعداد نخ‌های پود در یک سانتی‌متر $\times 100$ سانتی‌متر = تعداد کل نخ‌های پود طول پارچه به متر

عرض پارچه $\times$ تعداد کل نخ‌های پود = طول کل نخ‌های پود

$$\text{وزن نخ‌های پود به گرم} = \frac{\text{طول کل نخ‌های پود}}{\text{نمره متر یک نخ‌های پود}}$$

در ایران رسم بر این است که وزن یک متر طولی پارچه گفته شود.

وزن پارچه توری : ۷۵ تا ۸۰ گرم در متر مربع

وزن پارچه آستری : ۱۲۰ تا ۱۴۰ گرم در متر مربع

وزن پارچه کرب : ۲۰۰ تا ۲۶۰ گرم در متر مربع

وزن پارچه مخملی : ۳۵۰ تا ۴۵۰ گرم در متر مربع

پارچه بافته شده تار و پودی:

پارچه‌هایی هستند که تار پارچه به موازات طول و پود آن به موازات عرض پارچه باشند. قسمت‌های مختلف پارچه تار و پودی شامل راستای پارچه، اریب پارچه، بیراه پارچه می‌باشد.

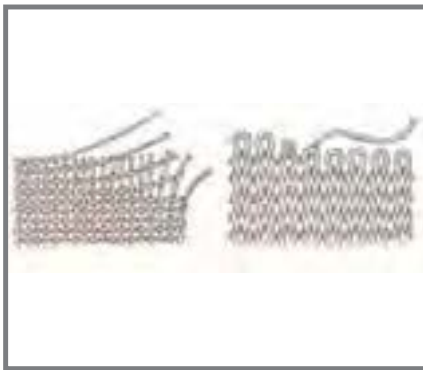
← بیراه پارچه →

↑ راستای پارچه ↓

پارچه حلقوی بافت:

پارچه‌ای که برای بافت فقط به یک نخ نیاز دارد، روش دستی آن همان بافتنی سنتی ست. (با میل بافتنی و نخ کاموا) و روش ماشینی توسط دستگاه بافته می‌شود. (جوراب و پارچه‌های تریکو و کشی)

پارچه تار و پودی

پارچه حلقوی بافت

پارچه بی‌بافت:

این پارچه‌ها بر اثر ضربات متوالی بر لایة الیاف با یکدیگر درگیر می‌شود و تشکیل یک پارچه را می‌دهند. (نمد، لباس جراحان و ماسک)

نامگذاری پارچه

در صنعت نساجی هر پارچه دارای نام مشخصی ست، نامگذاری پارچه به روش های مختلف صورت می گیرد.

* نام گذاری براساس طراح پارچه: پارچه باتیست «Batiste» نام طراح باتیست شامبری است.

* نام گذاری براساس مکان تولید: پارچه کالیک «Calicot» در شهر کلکته هندوستان تولید می شود که در فارسی به نام کُدري معروف است.

* نام گذاری بر اساس بافت: پارچه ساتین «Satin» نام طرح بافت آن به نام طرح ساتین است.

* نام گذاری بر اساس جنس: پارچه ترگال نام پارچه ای ست که از الیاف پلی استری تهیه می شود.

نام گذاری پارچه های پنبه ای:

* پارچه باتیست یا پاتیس : رنگ سفید و رنگ های روشن

* پارچه حریر یا موسلین نخی : رنگ سفید، رنگ های روشن، حریر نقش دار، نور از پارچه حریر عبور می کند.

* پارچه ارگاندی «Organdi»: بسیار نازک و ظریف، نور را عبور می دهد.

فلیسه

پارچه پلوری

پارچه راه راه

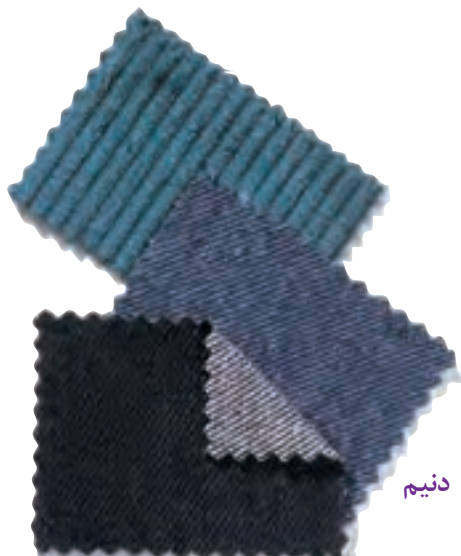
توخ

پارچه بافتنی کشی

چیت ویچی

"پارچه چهارخانه"

مخمل کبریتی

دنییم

دوشس

فاکون

کرش، کرنیکل

* پارچه چیت «Chintz»: نازک و ظریف، رنگ‌های نقش‌دار است.

* پارچه زم‌زم: به پنبه مصری معروف بوده. سبک و لطیف است.

* پارچه کالیک یا کُدری «Calicot» در ایران به کُدری معروف است، الیاف آن نازک است.

* پارچه پرکال یا چلوار «Percal»: در ایران به چلوار معروف است- ظاهر پارچه کمی خشک می باشد.

* پارچه متقال «Canvas»: ظاهر پارچه کمی خشن و ضخامت نخ‌های آن متغیر است.

* پارچه شرتینگ «Chirting»: در ایران به متقال ظریف معروف است. در این پارچه نخ تار ضخیم‌تر از نخ پود می‌باشد.

* پارچه ویشی «Vichy»: در ایران به نوعی چیت معروف است طرح بافت آن چهارخانه و راه راه است.

* پارچه زفیر «Zephir»: نوعی چیت مشابه ویشی است کیفیت الیاف آن از ویشی بهتر است.

پافه زامت

* پارچه کرباس: به علت تراکم نخ‌ها نور را عبور نمی‌دهد. الیافش از نخ ضخیم تر است.

* پارچه دبیت: از کرباس نازک‌تر است. الیاف از نخ ضخیم می‌باشد.

* پارچه اُرمک: اغلب به رنگ خاکستری است. الیاف از نخ نسبتاً ضخیم می‌باشد.

* پارچه مُلتون «Molton»: در ایران به پارچه گرگی معروف است. پارچه ماهیتی پرز دار دارد. نرم و نسبتاً ضخیم به علت داشتن پرزهاست.

* پارچه پوپلین «Popeline»: ظاهر پارچه محکم و به آسانی رطوبت را جذب نمی‌کند.

* پارچه وال: نور از آن عبور می‌کند طرح منظم و مشخص است.

* پارچه اتومان «Ottoman»: تراکم نخ‌های تار زیاد است. ظاهر پارچه نسبتاً خشک بوده و تارهای پارچه نمایان می‌باشد.

* پارچه ریپس «Rips»: تراکم نخ‌های پود زیاد است - ظاهر پارچه نسبتاً خشک بوده و پودهای پارچه نمایان است.

* پارچه پاناما: طرح پارچه از چهارخانه‌های کوچک تشکیل شده‌است.

* پارچه فینت «Finette»: پارچه نخی که یک پشت آن پرزدار است. پارچه ای نسبتاً محکم می‌باشد.

* پارچه سویت شیرت اشتوف «Sweat shirt stoffe»: در ایران به پارچه پلووری معروف است، نوعی پارچه تریکوی ضخیم یا ژرسه است در بافت آن از پنبه یا پنبه‌های مخلوط استفاده می‌شود.

* پارچه ساتین «Satin»: ظاهر روی پارچه براق است و دارای نخ‌های نازک می‌باشد.

* پارچه داماسه «Damasse»: پارچه نخی با طرح بافت به شکل‌های هندسی است.

* پارچه حوله‌ای: پارچه ای پرزدار، نسبتاً کلفت و سنگین است، حرارت را تا حدودی نگه می‌دارد.

* پارچه پیکه «Pique»: پارچه دو بافت با طرح‌های برجسته که به نظر لایی می‌آید و دارای ظاهری سوزنی است.

* پارچه لانه زنبوری: چون قسمتی از پارچه پودگذاری نشده دارای ظاهری با پستی و بلندی است.

- * پارچه توری «Net»: از نظر ظاهری سبک، زبر و نور را از خود عبور می‌دهد.
- * پارچه کرشه «Carsh»: از نظر ظاهری سبک و دارای رگه‌های برجسته طولی است و سطح پارچه برجسته، چین‌دار و خاصیت ارتجاعی دارد. (ظاهری پفکی دارد).
- * پارچه کلوله «Cloque»: نوعی کرپ بادی که از دو بافت کنار هم شکل گرفته‌است. سطح روی پارچه دارای نقوش برجسته نامنظم می‌باشد. کلوله نیازی به اتو ندارد.
- * پارچه مخمل کورد «Cord»: در ایران به نام مخمل کبریتی معروف است، ظاهری نرم و محکم دارد. در بافت مخمل دو دسته نخ تار استفاده شده است و روی آن پرزدار است.
- * پارچه دنیم «Denim»: پارچه‌های جین هستند که فقط نخ‌های تار آنها رنگ شده است و پودهای آن سفید رنگ هستند.
- * پارچه جین «Jean-Stoffe»: پارچه جین محکم و ضخیم است که اغلب سنگ‌شوی می‌شوند، از این پارچه برای پارچه‌های جین سبک نیز استفاده می‌شود.
- * پارچه برزنتی: نسبتاً ضخیم و کلفت است و ظاهری زبر و خشک دارد.
- * لایی پارچه‌ای «Buckram»: پارچه‌ای است خشک و آهار دارد با بافت محکم همچنین وزنی سنگین دارد.
- * پارچه تریکو: ظاهری نرم و قابلیت ارتجاعی مناسبی دارد.
- * پارچه ارتشی «Drill»: این پارچه پنبه‌ای دارای وزن متوسط و به صورت کج راه می‌باشد.
- * پارچه کتانی «Line»: این پارچه به سرعت چروک می‌شود و ظاهری براق دارد.

نام گذاری پارچه‌های پشمی:

- * حریر پشمی: سبک با افت خوب، اگر از جنس کشمیر باشد دارای ظاهری براق خواهد بود.
- * پارچه اتامین «Etamine»: نوعی حریر پشمی دارای ظاهری سبک با افت خوب است. (نوعی حریر پشمی است).
- * پارچه وال پشمی: طرح پارچه مشخص است. پارچه به نسبت زبر می‌باشد.
- * پارچه فلافل پشمی: اگر از پشم مرغوب بافته شود، ظاهری نرم دارد.
- * پارچه موسیلین «Musseline»: پارچه‌ای لطیف با بافتی بسیار نرم که اغلب از پنبه یا پشم بافته می‌شود.
- * پارچه ماهوت «Loden»: پارچه‌ای که از روشی مشابه نمد مالی تهیه می‌شود بسیار ضخیم و بادوام است.
- * پارچه گاباردین «Gabardine»: نوعی پارچه از پشم فاستونی با الیاف شانه زده شده و ظاهری محکم دارد.
- * پارچه هانن تریٹ «Hahnen tritt»: پارچه‌ای با چهارخانه‌های کوچک است که در گوشه هر طرح چهارخانه نیز زائده‌ای اریب مانند به وجود می‌آورد.
- * پارچه گلن چک «Glencheck»: نوعی پارچه چهارخانه‌های برجسته یا سایه روشن است که از چهارخانه‌های کوچک دیگری شکل گرفته‌است.
- * پارچه فیش گرات «Fischgrat»: در ایران به پارچه تیغ ماهی معروف است. با استفاده از نخ‌های رنگی مختلف در تار و پود پارچه، پارچه‌ای طرح‌دار با بافت جناغی شکل می‌گیرد.

تیغ ماهی یا فیش گرات

- * پارچه ژرسه رومانیت «Romanit jersey»: نوعی پارچه محکم با کمی خاصیت ارتجاعی (حالت استرچ) است که اغلب از پشم گوسفند بافته می‌شود و در هر دو رویه پارچه دانه‌هایی دیده می‌شود.
- * پارچه توییّد «Tweed»: از خاصیت رفع رطوبت برخوردار است.
- * پارچه تریکو پشمی: ظاهری نرم و گرم دارد.

نام گذاری پارچه‌های ابریشمی طبیعی

- * پارچه حریر ابریشمی: از نظر ظاهری سبک و نرم است و نور را از خود عبور می‌دهد.
- * پارچه ارگاندی: ظاهری لطیف ولی افت کمتری از حریر دارد.
- * پارچه شانتونگ «Shantung»: نوعی ساتن ابریشمی که در ایران به شانتون معروف است (نام شهری در چین است) و ظاهری براق دارد.
- * پارچه توییّل «Twill»: ظاهری سبک و افت خوبی دارد و بسیار نازک و ظریف است.
- * پارچه دوشس «Duchesse»: پارچه ساتن براق و محکم است و از ابریشم طبیعی و الیاف مصنوعی بافته می‌شود.
- * پارچه موّاره «Moire»: پارچه‌ای با راه راه‌های اریب و طرح موج‌دار است که از طریق پرس کردن پارچه شکل می‌گیرد. (شکل ظاهری آن براق است).

نام گذاری دیگر پارچه‌های طبیعی و مصنوعی:

* پارچه زامنت «Pannesamt»: مخمل ضخیم و براق که دارای کرک‌های فشرده روی پارچه است.

* پارچه لَمه «Lame»: پارچه‌ای رنگارنگ و براق که از الیاف رنگی یا نخ‌های براق بافته می‌شود.

* پارچه ژاگارد «Jacquard»: پارچه‌ای که طرح آن از روند بافت شکل می‌گیرد، با استفاده از نخ‌های مات، براق، تیره و روشن، تأثیر را در طرح و رنگ پارچه افزایش می‌دهند.

* پارچه کشباف «Rippen Strich Stoff»: در ایران به پارچه استرچ معروف است، نوعی پارچه با بافت‌هایی از راست به چپ (مانند لباس بافته‌شده با دست) که خاصیت ارتجاعی دارد.

* پارچه پرزدار «Pelzimitation»: در ایران به پارچه پوست مصنوعی یا پولیش معروف است. پوشش موئی ضخیمی دارند، رنگ پارچه و اندازه موها شبیه خز واقعی هستند.

* پارچه توخ «Tuch»: پارچه‌های شطرنجی است که اغلب با طرح‌های مختلف ارائه می‌شوند.

* پارچه کِرپ دوچین «Grepe de chine»: در ایران به کِرپ دوشین یا کِرپ چینی معروف است.

* پارچه کِرپ ژورژت «Georgette»: نخ استفاده شده در بافت بسیار نازک و ظریف است.

* پارچه کِرپ ناز: پارچه دارای افت خوب است، به نسبت وزن آن سنگین و ظاهری مات دارد.

پارچه پوست مصنوعی (پولیشن)

ریپس

پیکی

ژرسه رمانیت

چهارخانه ریز

پارچه کشباف (استرچ)

بروکات

بورکن کرپ

چیتل

بوکله

کلوله

* پارچه پُنْژَه «Ponge»: ظاهری سبک و کمی خشک دارد، برای آستری لباس بیشتری استفاده می‌شود.

* پارچه راه راه «Seer Sucher»: سطح روی پارچه شبیه پوسته درخت راه راه است. این پارچه شبیه لباس‌های راه راه بافته شده با نخ کاموا است.

* پارچه بوکله «Boucle»: نوعی پارچه با گره‌های نامنظم و سطحی گره‌دار که به دلیل نخ‌های گره‌دار ظاهری ضخیم دارد.

* پارچه بروکات «Brokat»: نوعی پارچه با نخ‌های برجسته و درخشان است، به معنی پارچه زربفت می‌باشد.

* پارچه چینل «Chenille»: نوعی پارچه شبیه به مخمل و ضخیم که دارای کرک‌هایی در هر دو طرف (سطح) پارچه است.

* پارچه ژرسه: ظاهری براق با دوام و دارای قابلیت ارتجاعی است.

* پارچه دانتل: بدون تار و پود مشخص از تلاقی، بافت رفتن یا پیچ خوردن یک سری نخ درهم بدست می‌آید. نور را از خود عبور می‌دهد.

* پارچه گیپور «Guipure»: تا قرن هجدهم میلادی دانتل را گیپور می‌نامند، این پارچه ارزان‌تر از پارچه دانتل می‌باشد.

* پارچه توری گلداز «Lace»: تمام سطح پارچه دارای سوراخ‌هایی است و در خود طرح‌هایی از خود پارچه دارد.

* چرم مصنوعی «PVC coated fabrice»: پارچه‌های بافته‌شده یا کشفافت با پلی وینیل روکش شده است. (مخصوص اورکت و بارانی است).

* پارچه آستری «Linings»: از این پارچه، برای آستری پارچه پرده استفاده می‌شود.

Sewing Thread نخ دوخت

برای وصل قطعات پارچه به یکدیگر باید از نخ دوخت مناسب استفاده شود، زیرا نخ‌های دوخت با استحکام کم، کیفیت دوخت را پایین آورده و در دوام درزهای دوخته شده تأثیر می‌گذارد.

یک نخ دوخت مناسب باید دارای شرایط ذیل باشد:

* قطر یکنواخت

* استحکام زیاد

* افزایش طول کم

* مقاومت در برابر سایش

* نداشتن گره در سطح نخ

* میزان پرز کم در سطح نخ

* تعادل تاب

* انعطاف پذیری

قطر یکنواخت:

قطر نخ باید در سراسر طول آن یکسان باشد و ضخامت آن در هیچ قسمت تغییر نکند، تغییر قطر نخ باعث اشکال در درجه تنظیم نخ ماشین دوخت می‌شود.

استحکام زیاد:

یک نخ دوخت مناسب باید دارای استحکام کششی زیاد باشد، تا در حین کار با ماشین دوخت نخ پاره نشود.

افزایش طول کم:

در حین دوخت نیروهای کششی که بر نخ وارد می‌شود باعث تغییر طول نخ و افزایش آن می‌شود، ازدیاد طول نخ باعث اشکالات در انجام دوخت می‌شود.

مقاومت در برابر سایش:

در هنگام دوختن پارچه، نخ دوخت به دفعات زیاد داخل پارچه می‌شود، به همین دلیل باید نخ دوخت در برابر سایش مقاومت زیاد داشته باشد.

نداشتن گره در سطح نخ:

وجود گره در نخ دوخت، باعث به هم زدن تنظیمات درجه نخ ماشین دوخت شده یا نخ در چشمی سوزن گیر کرده نخ پاره می‌شود.

میزان پرز کم در سطح نخ:

وجود پرز در سطح نخ، که موجب پارگی نخ در قسمت‌های عبور نخ از ماشین دوخت یا ایجاد بخیه‌های نامناسب شود.

تعادل تاب:

در نخ دوخت، برای اینکه در هنگام دوخت تعادل ایجاد شود، باید مقدار تاب متناسب باشد، اگر تاب آن کم باشد، در هنگام دوخت، رشته‌های نخ از هم باز شده و اگر تاب زیاد باشد نخ به دور خود می‌پیچد.

انعطاف پذیری:

نخ دوخت باید دارای انعطاف پذیری مناسبی باشد، تا به راحتی از چشمی سوزن عبور کرده و به راحتی با نخ ماسوره، شکل حلقوی دوخت را ایجاد کند.

انواع نخ دوخت:

نخ‌های دوخت هر کدام مناسب پارچه‌های خاصی می‌باشند، جنس و نوع الیاف، کلفتی و نازکی و جهت تاب آنها مهم هستند، انواع نخ‌های دوخت عبارتند از:

نخ دوخت پلی استر

نخ دوخت نایلونی

نخ دوخت پنبه ای

نخ کوک

نخ دوخت پلی استر با روکش پنبه ای

نخ دوخت فلزی

نخ نتابیده مخصوص ماشین دوخت سردوز

نخ پنبه ای مرسریزه شده

انواع بسته بندی نخ دوخت:

نخ‌های دوخت در شکل و اندازه‌های مختلفی بسته‌بندی می‌شوند که عبارتند از:

سیگارت (بسته استوانه‌ای) «Cops»

قرقره «Spool»

دوک‌های بزرگ
«Large package»

دوک مخروطی «Cone»

دوک سر مخروطی
«Vicone»

روش‌های قرار گرفتن الگو روی پارچه:

اولین مرحله برای تهیه و دوخت لباس، برش پارچه است، داشتن اطلاعات و معلومات برش نتیجه کار را مطلوب‌تر خواهد کرد. این مراحل عبارتند از:

به علت استحکام و دوام راسته پارچه (که از نخ «تار» می‌باشد) و کمتر کش می‌آید، قد لباس را روی راسته پارچه قرار دهید. از کناره پارچه عرضی (برای پارچه‌های پنبه‌ای) یک نخ را بکشید و روی نخ را قیچی کنید تا عرض پارچه صاف شود.

برای پارچه‌های چهارخانه و راه راه نمی‌توان نخ پارچه را کشید، برای رفع ناصافی آن روی راه و خط پارچه بچینید و صاف کنید. تکه‌های الگو را قبل از برش الگو اتو کنید، در پارچه‌هایی که کناره ترکی پارچه باعث جمع شدن پارچه می‌شود کناره «ترکی» را بچینید.

پارچه را روی سطحی صاف پهن کنید، به طوری کناره «ترکی» پارچه روی هم منطبق شوند.

معمولاً روی پارچه به طرف داخل "تا" می‌شوند، تا با کشیدن صابون خیاطی رنگ آن تغییر نکند.

تمام قطعات الگو را روی پارچه قرار دهید، علامت راستای پارچه را در نظر بگیرید.

عرض پارچه‌های لباسی معمولاً «۹۰ سانتی‌متر، ۱۲۰ سانتی‌متر و ۱۵۰ سانتی‌متر» است.

معمولاً مدل لباس طراحی شده پارچه مورد نظر را فرد انتخاب می‌کند، الگوی متناسب با آن را رسم و سپس پارچه را خریداری می‌کنید.

قبل از خریداری پارچه قطعات الگو را روی سطحی به اندازه عرض پارچه مورد نظر، قرار دهید، اندازه دقیق پارچه را مشخص کنید.

کافی بودن اندازه پارچه خریداری شده بستگی به عرض پارچه دارد، قبل از خرید پارچه، تکه‌های الگوی لباس را روی زمین یا میز با محاسبه عرض «۱۲۰ سانتی‌متر و ۱۵۰ سانتی‌متر» قرار دهید تا طول پارچه مورد نظر مشخص شود.

در صورتی که الگوهای یک قسمت از لباس نامتقارن (غیر قرینه) است و پشت و روی پارچه یکسان نباشد (مانند دامن شالی، که چپ و راست در قسمت جلو یکسان نیست)، برای جلوگیری از اشتباه، باید روی قطعات الگو سمت راست و چپ که بر روی هم قرار می‌گیرند علامت گذاری شود.

اگر پارچه دارای خواب و ناخواب یا نقوش سربالا نباشد، می‌توانید الگو را «سر و ته» روی پارچه قرار دهید.

در بیشتر موارد پارچه را دولا «تا» می‌کنند و سپس برش می‌دهند، در بعضی از موارد با جا به جا کردن الگو و رعایت خط راستای پارچه و الگو از پارچه باقیمانده حداکثر استفاده را بکنید.

تعیین اندازه پارچه با طول قد یکسان:

در ابتدا باید مشخص شود برای کدام قسمت اندام می‌خواهید لباس تهیه کنید (دامن، بلوز، مانتو، شلوار و غیره) در مرحله بعدی عریض‌ترین قسمت اندام خود را اندازه‌گیری کنید.

برای مثال فردی با دور باسن بزرگ ۱۰۰ سانتی‌متر با طول قد دامن ۷۰ سانتی‌متر و عرض پارچه ۱۱۵ سانتی‌متر در اصطلاح به یک قد پارچه به اضافه ۱۵ سانتی‌متر برای نوار کمربند و سجاف لبه دامن نیاز دارد.

ولی فردی با دور باسن بزرگ ۱۲۰ سانتی‌متر با طول قد دامن ۷۰ سانتی‌متر، به دو قد پارچه با عرض ۱۱۵ سانتی‌متر نیاز دارد.

جدول اندازه پارچه برای دامن راسته												
۵۸	۵۶	۵۴	۵۲	۵۰	۴۸	۴۶	۴۴	۴۲	۴۰	۳۸	۳۶	۳۴
۱۴۴	۱۳۸	۱۳۲	۱۲۶	۱۲۰	۱۱۴	۱۱۰	۱۰۶	۱۰۲	۹۸	۹۴	۹۰	۸۷
یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد
یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد	یک قد

برش پارچه با نقوش و طرح خاص:

برش پارچه‌هایی با نقوش یک طرفه یا سربالا

روی تمام قطعات الگو فلش‌های راهنما در یک جهت ترسیم شود.

برش پارچه‌های راه راه

راه پارچه در طول لباس قرار می‌گیرند، خطوط در محل درز پهلوی و وسط جلو با یکدیگر مماس باشند.

برش پارچه‌های نقش چهارخانه

باید درزها با یکدیگر مماس باشد، در موقع برش تکه‌های کوچک مانند مچ و بلیطی آستین، سرشانه روی اریب پارچه چیده شوند.

برش پارچه‌های حاشیه‌دار

معمولاً نقوش و تزئینات پارچه‌های حاشیه‌دار به موازات طول پارچه است.

انواع ماشین دوخت

ماشین دوخت نیمه اتوماتیک همه کاره خانگی:

این ماشین های دوخت دارای تکنولوژی DFT (شانه کار پیش بر) و اجرای طرح های گلدوزی ست.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک همه کاره خانگی:

این ماشین های دوخت، دارای رایانه و صفحه نمایشگر LED بوده و امکان اتصال به رایانه جهت انتقال طرح و گلدوزی روی پارچه به صورت اتوماتیک (بدون استفاده از دست) است.

ماشین دوخت سردوز خانگی (اورلوک):

این ماشین های دوخت، دارای چند مدل پاکدوزی در لبه های لباس و برش اضافی لبه های درزهاست.

ماشین دوخت راسته دوز صنعتی:

این ماشین با سرعت بالا برای دوخت ساده استفاده می‌شود، با تنظیم درجات دوخت انواع پارچه ظریف تا ضخیم به راحتی دوخته می‌شود.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک جادگمه دوز

(مادکی دوز صنعتی) :

این ماشین تمام اتوماتیک توانایی دوخت انواع جادگمه در سایزهای مختلف (بارانی، ژاکت، پالتو، مخصوص پارچه تریکو) را داراست. موتور سرخود با تیغی به منظور باز کردن جادگمه و نخ زن اتوماتیک از ویژگی‌های آنهاست.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک راسته دوز صنعتی

کاربرد این ماشین مانند راسته دوز صنعتی ست با این تفاوت که سرنخ زن و پایه بالاکن برنامه محکم‌دوزی (سرفائمی) در شروع و پایان کار را اتوماتیک انجام می‌دهد، تنظیم موقعیت سوزن و شروع آرام و افزایش سرعت نیز از ویژگی‌های این ماشین دوخت است.

ماشین دوخت دو و سه سوزنه صنعتی:

این ماشین های دوخت دارای بازوی باز بوده به همین دلیل مناسب برای دوخت قسمت های ضخیم پارچه هایی مانند جین و لی است. طول بخیه های آن قابل تنظیم و برنامه پذیراست (سرقائمی دوزی) دوخت معکوس را با دو یا سه سوزن انجام می دهد. (دوخت زنجیره ای)

ماشین دوخت دکمه دوز صنعتی:

با این ماشین دوخت، دوخت انواع دکمه های ۲ سوراخه امکان پذیراست و ابتدا و انتهای نخ نیز چیده می شود.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک میان دوز صنعتی:

این ماشین های دوخت دارای نخ قطع کن و پایه بالاکن اتوماتیک است، لبه های درز را پاک دوزی کرده و یک ردیف را هم زمان می دوزد. معمولاً برای دوخت پیراهن مردانه شمیزه و تریکو استفاده می شود.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک الیک دوزی:

این ماشین دوخت توانایی دوخت الیک D، معمولی، و جادکمه چشمی را داراست با تنظیم صفحه نمایش دیجیتال پل های شلوار را نیز می دوزد.

ماشین دوخت میان دوز صنعتی:

این نوع از ماشین ها توانایی دوخت انواع پارچه ها خصوصاً تریکو کشباف را داراست، لبه های درز پاک دوزی و با فاصله ای کمی بخیه دوزی می شود.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک هفت و هشت:

این ماشین دوخت زیگزاگ های باعرض مختلف (حداکثر ۱۰ میلی متر) را می دوزد، مناسب لباس های کشباف (لباس راحتی منزل و زیر) می باشد، نخ قطع کن آن اتوماتیک است.

ماشین دوخت دستکش دوزی:

این ماشین دوخت قابلیت دوخت درزهای ظریف داخل دستکش و چرخاندن درزها را داراست.

ماشین دوخت تمام اتوماتیک سرآستین دوز:

با قرار دادن مچ ها برش زده شده، این ماشین توانایی دوخت درزهای داخلی و برگرداندن مچ به سمت رو و رودوزی آن را به صورت اتوماتیک داراست.

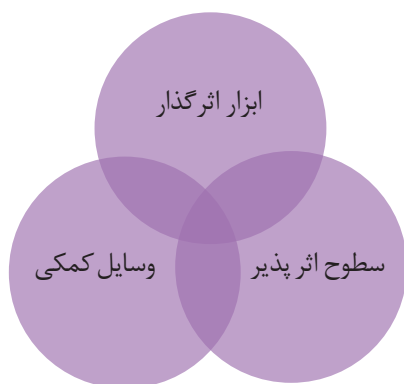

ماشین دوخت پل دوزی:

این ماشین دوخت پل ها مخصوص انواع شلوارهای زنانه و مردانه در سایزها مختلف را می دوزد.

معرفی ابزار طراحی لباس و تصویرسازی آن

ابزارهای مورد استفاده در طراحی لباس و تصویرسازی آن، دارای تنوع بسیار زیادی است، ابزارهای طراحی به طور کلی، به سه دسته تقسیم می‌شوند.

ابزار اثر گذار:

ابزار اثر گذار: موادی که قابلیت اثرگذاری بر روی انواع سطوح را داشته باشد، مواد اثر گذار می‌گویند. این مواد شامل ابزارهایی مانند: مداد، مدادرنگی، گواش، آبرنگ و غیره به دو بخش اصلی سیاه و رنگین تقسیم می‌شوند.

مداد سیاه (مداد طراحی):

ایجاد خطوط و سایه روشن‌های متنوع و قابلیت اصلاح به وسیله پاک‌کن از مهم‌ترین ویژگی‌های مدادهای طراحی است.

مداد رنگی:

مدادهای طراحی ممکن است بدون پوشش نیز باشند و با قلم اتود به کار روند، ولی مدادهای رنگی غالباً دارای پوشش چوبی هستند.

مداد رنگی آبرنگی:

با خیس کردن نوک مداد، یا خیس کردن زمینه کار (مقوا) و کشیدن قلم‌مو، می‌توان جلوه‌های زیبایی با مداد آبرنگی را نمایش داد.

پاستل:

از لحاظ کاربرد شباهت زیادی به مداد دارند، به صورت گچی و روغنی می‌باشند.

پاستل گچی:

این ابزار قابلیت ترکیب و محو شدن با خود را به وسیله انگشت، پارچه یا محو کن و غیره را دارد.

پاستل روغنی:

نوعی پاستل است که به لحاظ وجود چربی در ترکیب خود، تأثیر متفاوتی بوجود می‌آورد.

ماژیک:

ماژیک قدرت تأثیرگذاری بر روی انواع کاغذها و مقواها را دارند.

روان نویس و خودکار:

خصوصیت اصلی این ابزار ایجاد خطوط یکنواخت در طراحی است.

اکولین:

یک نوع جوهر رنگی که با تکنیک‌های زمینه خیس و خشک در طراحی لباس استفاده می‌شود.

مرکب:

یک نوع جوهر سیاه مانند اکولین در زمینه‌های خیس یا خشک در طراحی لباس استفاده می‌شود.

آبرنگ:

آبرنگ با داشتن طیف وسیع رنگی، در طراحی لباس کاربرد بسیار زیادی دارد. تصاویر ایجاد شده به علت شفافیت و لطافت ویژگی خاصی دارند.

گواش:

گواش به دلیل داشتن خاصیت پوشانندگی سطوح (مقوا) و خاصیت دیگر آن رقیق کردن رنگ به کاربرده شده (شبیه آبرنگ) در تصویرسازی لباس کاربرد زیادی دارد.

آکریلیک:

اکریلیک به لحاظ شکل ظاهری و کاربرد شباهت بسیار زیادی به گواش دارد، با این تفاوت وقتی که خشک شود مقاومت زیادی در مقابل آب (ضد آب بودن) دارد.

استفاده از زیپاتون در کولاژ:

از لتراست و زیپاتون برای ایجاد بافت استفاده می شود.

استفاده از کاغذ کادو در کولاژ:

کاغذ کادو برای ایجاد تنوع پارچه‌ها کاربرد دارد، برای ایجاد بافت بهتر از مازیک یا خودکار برای دورگیری نیز استفاده می‌شود.

سطوح اثر پذیر:

به تمام سطوحی که قابلیت اثرپذیری به وسیله مواد اثرگذار را دارند «سطوح اثر پذیر» می‌گویند. در طراحی لباس معمولاً سطوح کاغذی و مقوایی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

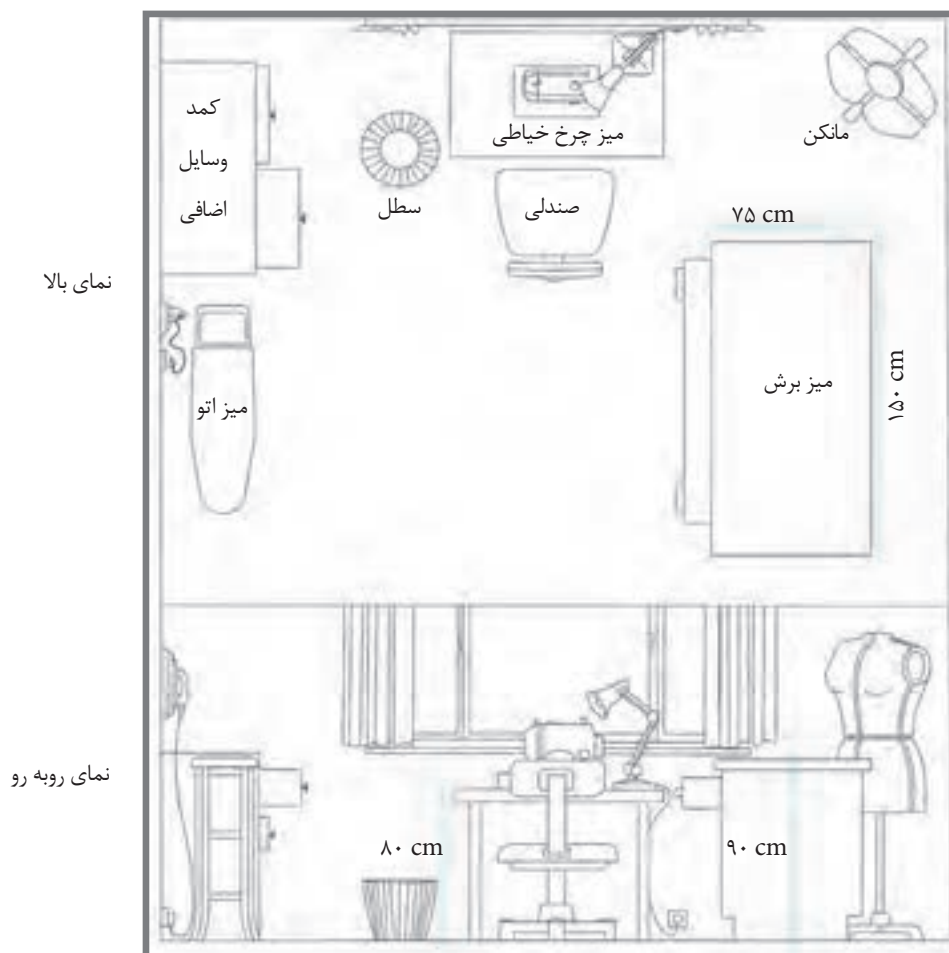
وسایل کمکی:

مجموعه ابزار و وسایل فرعی است که با کمک آنها طراحی اصولی تر و راحت تر اجرا می شود. ابزارهای کمکی در طراحی لباس و تصویرسازی عبارتند از: پالت مخصوص رنگ، انواع پاک کن، تخته شاسی (تخته طراحی با گیره)، تراش، محوکن، فیکساتیو، انواع چسب ها و....

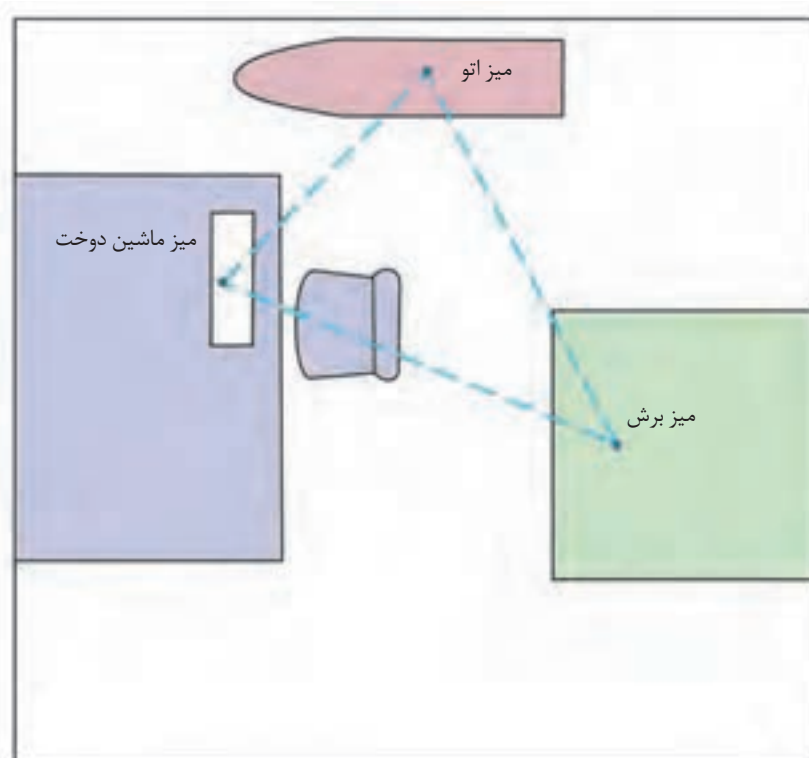
رعایت نکات ایمنی در کارگاه های رشته طراحی دوخت

ارگونومی در کارگاه های خیاطی:

تعداد زیادی از کارگاه های تولید پوشاک دارای بافتی قدیمی و سنتی است و اساساً این اماکن ها براساس استانداردهای یک کارگاه تولیدی بنا نشده اند و عمده ترین ناراحتی افراد درد در ناحیه ستون مهره های گردنی، کمری، شانه و پاهاست. در کارگاه های خیاطی از صندلی های متفاوتی استفاده می کنند. که براساس استاندارد تهیه نشده است. یکی از این صندلی ها چهار پایه چوبی ست این چهار پایه ها به دو صورت مورد استفاده قرار می گیرند:

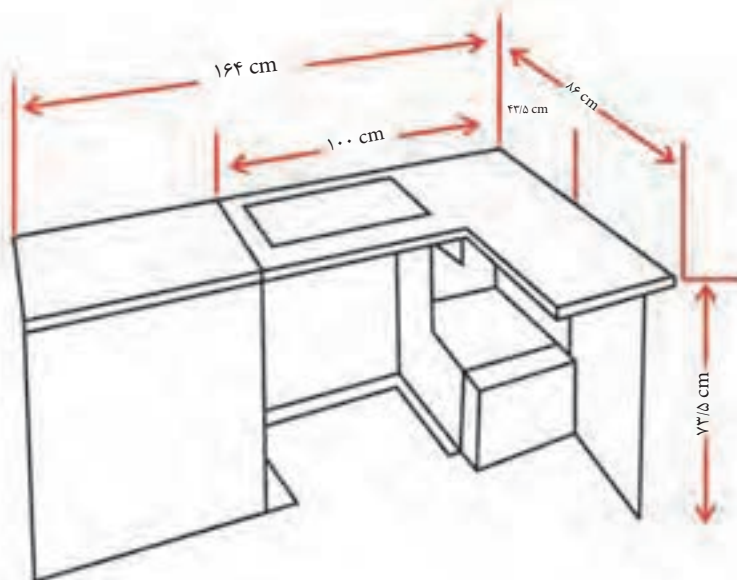
۱- چهارپایه ای طویل حتی تا ۲ متر در کنار دیوار قرار دارند و میز ماشین دوخت مقابل آن واقع می شود و ۲ الی ۳ دوزنده از آن استفاده می کنند.

۲- چهارپایه ای که به صورت منفرد در وسط کارگاه قرار گرفته است و از آن بدون هیچ تکیه گاهی استفاده می کنند. این صندلی ها اغلب چوبی و دارای لبه های صاف و تیز هستند و دقایقی پس از شروع کار، دچار خواب رفتگی و احساس کرختی و سوزن شدن در ناحیه انگشتان پا می شوند و مجبورند برای تسکین درد مرتباً پاها را حرکت و ساق ها را مالش دهند.

همچنین به علت عدم وجود تکیه گاه مناسب، این افراد دچار خمیدگی شدید درمحل مهره های کمر می شوند و همین امر باعث ایجاد درد در مهره های این منطقه شده و ایجاد عارضه می کند. ارتفاع این چهارپایه ها هیچ گونه تناسبی با وضعیت بدنی افراد ندارد، نتیجه باعث به وجود آمدن ناراحتی های مختلف می شود. مثلاً افراد قد کوتاه دوزنده، گردن خود را راست نگه دارند و عضلات این مناطق را در یک وضعیت نامناسب و در حال انقباض شدید نگه می دارند که پس از مدتی، خستگی شدید و درد به وجود می آید. به همین ترتیب افراد قد بلند برای کنترل بهتر روی ماشین دوخت و دید بهتر، مجبور هستند کمر و گردن خود را تا حدود زیادی روی ماشین خم کنند که این قوز شدید در پشت و کمر می تواند آسیب های جبران ناپذیری مانند انحنای خارجی ستون مهره ها را ایجاد کند و ضایعات زودرس آن نیز به صورت کمردرد و درد در مهره های گردن و شانه بروز می کند.

چرخ خیاطی و آسیب های ناشی از آن:

اندازه های استاندارد طولی و عرضی میز ماشین دوخت

از یاد نبرید که دوختن، برش و اتو کردن لباس در وضعیت های که به شما فشار وارد می آورد، می تواند موجب خستگی، درد عضلانی و بیماری های جدی و مزمن ستون فقرات شود.

افراد شاغل در حوزه خیاطی، اگر شرایط ارگونومی را رعایت نکنند پس از مدتی دچار دردهایی در گردن، شانه، کمر و سایر مفاصل می شوند که گاهی می تواند آسیب های جدی به آنها وارد کند. پس برای اینکه بتوانید بدون مشکل و ایجاد درد، خیاطی کنید بهتر است، فضا و وسایل خیاطی از جمله میز و صندلی خیاطی را طوری انتخاب کنید که مهمترین شرایط را دارا باشد و همچنین لازم است وضعیت نشستن خود پشت میز خیاطی را تصحیح کنید تا بتوانید به این کار همچنان ادامه دهید.

امروزه در جهان طراحی اسباب کار به نحوی که آسیب های ناشی از تکرار یک حرکت خاص موجب صدمه به افراد نشود، خود یک علم است که ارگونومی (Ergonomy) یا دوستدار بدن نام دارد. در خیاطی هم این مسئله از آنجا اهمیت می یابد که وضع قرار گرفتن غلط و اشتباه می تواند موجب خستگی زودرس و درد در شانه ها، گردن و کمر شود. در کارگاه ترسیم الگو و دوخت لازم است که به ۵ مورد توجه کنید، اولین مورد صندلی کار است. میز خیاطی، میز برش و میز اتواز موارد مهم هستند، در ضمن نور مناسب برای خیاطی نباید فراموش شود.

صندلی مناسب طراحی لباس:

صندلی خوب یک امر ضروری برای خیاطی است و البته هیچ صندلی وجود ندارد که برای همه کس مناسب باشد. سلیقه شخصی و اندازه بدن شماست که مشخص می کند آیا این صندلی برای شما مناسب هست یا خیر؟ پشت خود را کاملاً به پشتی صندلی بچسبانید و در لبه صندلی ننشینید چون نشستن نامناسب می تواند هزاران بیماری و مشکل در سلامت شما ایجاد کند: از جمله عدم گردش خون مناسب در پاها، درد پشت، گردن، شانه و دست.

صندلی خوب دارای خصوصیات زیر است:

ارتفاع صندلی به وسیله بالابر با طول پاها تنظیم می شود به طوری که نه پاها آویزان بماند و نه زانوها بیش از حد خم شود. البته صندلی خوب آن است که بالابر آن تضمینی بوده و در عرض یک سال خراب نشود.

صندلی باید مفصل دار باشد یعنی بتواند بچرخد و پشتی آن به جلو و عقب کج شود. در ضمن لبه جلویی صندلی (در پشت زانوها) باید مانند آبشار به سمت پایین انحنا داشته باشد تا با کاهش فشار به پشت پا، مانع گردش خون در پاها نشود. قبل از خریدن صندلی حتماً روی آن بنشینید. اگر نشیمنگاه صندلی از جلو تا تکیه گاه صندلی خیلی عمیق است. لبه صندلی به پشت پاها فشار وارد کرده و مانع گردش خون مناسب آن خواهد شد. اگر هم خیلی کوتاه است تکیه گاه کافی برای پاهان نیست. دسته صندلی باید نرم و قابل تنظیم باشد. دسته صندلی نگهدارنده وزن بازوها و شانه ها را از تنش اضافی آزاد کرده، انقباضات اضافی عضلات را کم می کند، دوباره در صندلی بنشینید و دسته صندلی باید را مناسب خود تنظیم کنید. اگر دسته های صندلی زیاد از هم فاصله داشته یا خیلی به هم نزدیک اند و فاصله آنها قابل تنظیم نیست، این صندلی، صندلی مناسبی برای شما نخواهد بود.

تکیه گاه کمری مناسب یکی از ضروریات صندلی خوب است، صندلی باید یک پشتی قابل تنظیم با برجستگی در ناحیه کمر داشته باشد. پشتی صندلی باید بالا و پایین برود تا شما بتوانید برجستگی آن را با گودی کمر خود تنظیم کنید.

هنگام نشستن زانوها را باید کمی پایین تر از ران های شما باشد. باسن و ران های شما باید کامل روی صندلی قرار گیرد و تمام کمر شما به پشتی صندلی تکیه داده باشد. پاهای خود را در جلو با زاویه ای که احساس راحتی کنید، طوری قرار دهید که کف پاهایتان زمین را لمس کند. اگر ارتفاع میز چرخ خیاطی شما غیر قابل تنظیم است. شما باید صندلی خود را در ارتفاع بالاتری تنظیم کنید که با میز هماهنگ شود. در این حالت لازم است زیر کف پاهایتان یک زیر پای یا چهارپایه با بلندی مناسب قرار دهید تا پاهایتان آویزان نماند.

بهترین میز خیاطی:

ارتفاع سطح میز خیاطی یعنی جایی که سوزن ماشین دوخت روی پارچه حرکت می کند معمولا با بلندی میز خیاطی، تفاوت واضحی دارد. اما اگر میز شما طوری طراحی شده باشد که ماشین دوخت داخل میز قرار گیرد، ارتفاع سطح کار و میز خیاطی یکسان خواهد شد.

اگر ماشین دوخت شما روی میز قرار می گیرد و نه داخل آن، ابتدا لازم است بلندی سطح کار مناسب خود را پیدا کرده و سپس ارتفاع میز را طوری تنظیم کنید که سطح سوزن ماشین دوخت در بلندی مناسب قرار گیرد. برای پیدا کردن ارتفاع مناسب سطح خیاطی، روی صندلی خود بنشینید و یک مجله را روبروی خود بگیرید طوری که انگار می خواهید با آسودگی بخوانید، ارتفاع آرنج خود از زمین را به عدد ۱۴ تا ۱۸ سانتی متر اضافه کنید (اضافی تفاوت بین آرنج شما و محل قرار گرفتن دستان شما هنگام خیاطی است). در ضمن دستان شما در حین خیاطی باید روی خط مستقیمی در امتداد مچ و ساعد قرار گیرد نه اینکه به جلو خم شود.

میز برش و تخته اتو :

نمونه نادرست

نمونه درست

ارتفاع میز برش، اندازه سطح کارخیاطی اهمیت دارد، زیرا ساعات متمادی صرف این می شود که پارچه را با قیچی برش داده و با سوزن ته گرد برای دوختن علامت گذاری کنید. اگر شما روی میزبرش هم خم شوید، خطر پیچ خوردن و آسیب مهره های کمر خود را افزایش داده اید.

می توانید میز را طوری تنظیم کنید که بلندی آن مناسب شما شود. حتی ارزش این را دارد که آن را به یک نجار خوب بدهید تا میزتان را طوری تغییر دهد که ارتفاع مناسبی را پیدا کند. برای محاسبه ارتفاع میز، بایستید و آرنج خود را به طور قائم ۹۰ (درجه) خم کنید.

سپس دست های خود را کمی پائین بیاورید تا بازوهای شما راحت باشد. میز برش و میز اتو باید در این سطح قرار گیرند. البته بهتر است بلندی میز را کمی از زاویه ۹۰ درجه پایین تر ببرید تا آرنج هایتان با میز برخورد نکند. ممکن است نسبت به کاری که می خواهید روی میز انجام دهید، ارتفاع آن را کمی تغییر دهید اما نباید بلندی میز برش خیلی از این حد پایین تر برود. کشو و وسائل خیاطی نیز باید در ارتفاع مناسبی باشد که شما به راحتی بتوانید هنگام خیاطی آن را برداشته و استفاده کنید. بنا براین بلندی طبقات کم است، می توانید از نجار خواهش کنید پایه آن ها را بلند تر کند.

درنهایت از یاد نبرید که دوختن، بریدن و اتو کردن لباس در وضعیت هایی که به شما فشار وارد می آورد، می تواند موجب خستگی، درد عضلانی و بیماری های جدی و مزمن ستون فقرات شود. پس همان طور که برای دوخت لباس مناسب باید الگو داشت، لازم است برای حفظ سلامت خود میز خیاطی و صندلی آن را مطابق الگوی سلامت و دوستدار بدن انتخاب کنید.

فصل ۲

گرایش‌های طراحی

مقدمه

طراحی مد استفاده از طراحی و زیبا شناسی در تولید پوشاک، کیف، کفش و زیورآلات است. از طرف دیگر متاثر از تاریخچه رسمی مد، فرهنگ و آداب و رسوم جوامع مختلف بوده و به همین دلیل دارای تنوع زیادی است. طراحان مد تلاش می کنند تا لباسی را طراحی کنند، که دارای زیبایی و راحتی پوشش باشد. آنها برای افراد مشخص می کنند، هر لباسی برای چه موقعیتی، چه سنی و چه ویژگی های اندام باید پوشیده شود. برخی از لباس ها برای یک فرد به صورت دوخت سفارشی دوز (اوت کوتوغ یا اوت کوتور) تهیه می شود، این دوخت ها دستمزد بالایی دارند، ولی بیشتر پوشاک امروزی به خصوص لباس های روز معمولی، برای بازار انبوه طراحی می شود.

آیا تا کنون دقت کرده اید :

- نیازهای انسان برای لباس پوشیدن چیست؟
- محصولات مد فقط شامل لباس می‌شود؟
- انواع مد از نظر طراحی و تولید پوشاک چیست؟
- مد، سبک و مد زودگذر چه تفاوتی با یکدیگر دارند؟
- مشاغل مرتبط با این رشته چیست؟
- ویژگی های حرفه طراحی لباس چیست؟ و با چه گروه های شغلی دیگر در ارتباط است؟

اهمیت و ضرورت صنعت پوشاک

- صنعت پوشاک سهم عمده‌ای از توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را به خود اختصاص داده است. مصرف بسیار پایین انرژی در کنار سهم بالای اشتغال، ارزش افزوده و ارزش آوری این صنعت باعث شده است، مانند دارویی برای اقتصاد کشورهایی با برنامه‌ریزی کلان توسعه صنعتی و اقتصادی به حساب بیاید.
- گردش مالی ۲۷۰ میلیارد ریالی (۸/۵ میلیارد دلاری) به پوشاک و کفش در ۱۳۹۲ که معادل ۳/۸ درصد بودجه کل کشور در همان سال است و نسبت به سال قبل از آن ۱۵ درصدی رشد را نشان می‌دهد.
- بزرگ‌ترین مزیت نسبی در صنعت پوشاک اشتغال‌زایی است، هر جای دنیا وقتی می‌خواهند در کشورشان اشتغال‌زایی کنند، صنعت نساجی و پوشاک را توسعه می‌دهند، چرا که با میانگین ۵ هزار دلار سه شغل در این صنعت ایجاد می‌شود.
- با وجود ظرفیت‌هایی همچون دارا بودن فرهنگ غنی، منابع انسانی متخصص، ظرفیت طراحی، تجمع دانش فنی، سرمایه‌گذاری در فن‌آوری، تولید پویا و اهمیت دادن به کیفیت سلامت و محیط زیست در صنعت نساجی و پوشاک می‌توان نقش قابل توجهی در تجارت جهانی با قابلیت استانداردهای بالا ایفا کرد و در بازارهای داخلی بین‌المللی در بخش‌هایی با کیفیت بالا و طیف گسترده محصولات مشارکت داشت.

چرا مردم لباس می پوشند؟

■ مردم سه نیاز اصلی برای پوشیدن لباس دارند.

چرا لباس

نیازهای فیزیکی

امنیت
محافظت

نیازهای روانشناسی

هویت فردی
بهتر نشان دادن شکل ظاهری
هویت فرهنگی
زیبایی

نیازهای اجتماعی

پیراستگی و زیبایی
استاندارد جامعه

مد چیست؟

هر نوع پوشش رفتاری که در یک دوره زمانی یا مکانی متداول گردد را «مد» می‌نامند. مد به اندازه‌ای در زندگی انسان گسترده شده است که تمامی شئون آن را در بر می‌گیرد. هرکجا که جنبه زیبایی‌شناسی و یا زیبایی طبیعی در میان باشد، مد در آنجا حضور دارد. این مفهوم ممکن است بر روی تمامی جنبه‌های مختلف زندگی در یک جامعه تأثیر بگذارد از نوع تغذیه گرفته تا پوشش، تزئینات و غیره در محیط زندگی افراد گسترده مد است.

به‌طور کلی، معیارهای مطلوب پوشش و مد در اسلام را می‌توان در کلمه حجاب خلاصه نمود که نه تنها برای زنان، بلکه برای مردان نیز مصداق پیدا می‌کند. کلمه حجاب در لغت به معنای پرده‌افکندن و حایل قراردادن میان دو چیز است. همچنین از نظر اسلام میان حیا و پوشش، رابطه تنگاتنگی وجود دارد. به تعبیر بهتر، پوشش به خصوص درباره زن، از لوازم حیا است.

عوامل پیدایش مد

- آیا تاکنون به تأثیر مد در ابعاد مختلف زندگی‌تان دقت کرده‌اید؟
- به‌نظر شما وجه مشترکی بین مد و طراحی مد وجود دارد؟
- طراحی مد با چه حوزه‌های دیگر فرهنگی و هنری در ارتباط است؟

لوازم و ملزومات لباس

پوشاک

تزیینات و لوازم منزل

فعالیت عملی

- موارد زیر را در کلاس بررسی و به سؤالات پاسخ دهید:
- به نظر شما چه محصولات دیگری در جامعه تابع مد هستند؟
- چگونه شرایط اقتصادی بر حوزه مد تأثیر می گذارد؟
- آیا رفتارهای خاص هر فرد که مربوط به روحیات فردی است را می توان در حوزه مد قرار داد؟

برخلاف تصور بسیاری که مد را زائیده تفکر غربی می دانند، آنچه در تاریخ جهان ثبت شده برای اولین بار یک ایرانی به نام «ابوالحسن علی ابن نافع» مشهور به زریاب (به گویش کردی، زیوریاب و انگلیسی Ziryab) یک نوعی از پوشش را در گوشه‌ای از دنیا (اسپانیا) مد کرد.

«ابوالحسن علی بن نافع» ملقب به «زریاب» و معروف به «بصری» ایرانی‌الاصل بود، وی در سال ۲۱۰ قمری (۷۸۹ میلادی) دیده بر جهان گشود.

زریاب فرهنگ پوشش، اخلاق و حتی نظافت را با خود به غرب برد زریاب مسواک و خمیردندان را که طعمی دلنشین نیز داشته از ایران به غرب برد. وی نوعی از پوشش را برای آقایان و بانوان مد کرد. مردها به تقلید از او موی خود را بلند کرده و با استفاده از سدر و رزماری موی خود را صاف می کردند و روی شانه‌های خود می ریختند. (رسمی که تا پیش از این وجود خارجی نداشت)

لباسی که وی مد کرد در فصول مختلف سال از حیث شکل و رنگ تغییر می کرد، وی در فصل بهار از رنگ‌های روشن نظیر زرد، سبز و آبی استفاده می کرد، در فصل تابستان جامه‌های گشاد نخی و در زمستان کلاهی پشمین که به پشت لباس متصل بود بر سر می گذاشت.

مردان تنها گروهی نبودند که تحت تأثیر وی از پوشش خاص تبعیت می کردند، زنان نیز جامه‌هایی راحت و گشاد همراه با روسری‌هایی که به زیبایی گلدوزی شده بود به سر می کردند. تغییری که در نحوه پوشش در اواخر قرن هشتم میلادی به واسطه دانشمندان ایرانی و گسترش اسلام پدید آمد، سبب تغییری عظیم در پوشش در ناحیه ترکیه امروزی، آسیای مرکزی و خاور دور گردید، این موضوع تا قرن یازدهم میلادی با سرعتی وصف‌ناپذیر ادامه پیدا کرد.

■ آیا تاکنون نام آوانگارد را شنیده‌اید؟

■ به نظر شما چه تفاوتی بین آوانگارد مد و طراحان مد و لباس است؟

طراحان پیشرو لباس (آوانگارد): به هنرمندان طراح لباس گفته می‌شود که در یک دوره معین، پیشروترین روش‌ها را در کارهایشان استفاده می‌کنند و اغلب پایه‌گذار جنبش‌های نو هستند. در مد و طراحی لباس به معنای جدید، تجربه نو و ابتکاری، شکستن قالب‌ها و سنت‌ها است. البته آوانگارد بودن به معنی رد پیشینه‌ها نیست بلکه از پیشینه‌ها و گذشتگان برای حرکت بهره می‌گیرد، گذشته درسی است برای بهتر شدن نه یک عنصر بازدارنده.

تولیدکنندگان لباس در سه گروه اصلی قرار می‌گیرند این سه گروه شامل سفارشی دوز انحصاری، پوشاک آماده و تولید انبوه است.

سفارشی دوز یا تولید انحصاری لباس بانوان:

«اوت کوتور» یا «اوت کوتوغ» به معنای «دوزندگی و دوخت در سطح بالا» یا «طراحی، دوخت لباس و سوزن دوزی در سطح بالا» گفته می‌شود که به خلق و ایجاد پوشاک و لباس‌های سفارشی می‌پردازد. خیاطان سفارشی دوز عمدتاً طراحی و ساخت لباس را به صورت سفارشی و بر اساس ویژگی‌های فرم اندام یک مشتری خاص طراحی کرده و می‌دوزند.

به طور معمول در سفارشی دوزی پارچه‌های گران قیمت و با کیفیت بالایی انتخاب می‌شود و با دقت بسیار بالا به جزئیات طراحی لباس، تهیه الگو، دوخت، تزئینات و اتمام کار لباس توجه می‌شود، در نتیجه این کار فرایندی بسیار وقت گیر است.

■ در دوخت سفارشی ظاهر و تناسبات لباس به نسبت هزینه مواد، زمان لازم برای اجرای دوخت در اولویت قرار دارد.

پوشاک آماده پوشیدن

پوشاک آماده که به اختصار «RTW» گفته می‌شود به پوشاکی دوخته شده در سایزهای استاندارد و نه به سفارش یک فرد خاص و مطابق با اندازه‌های وی گفته می‌شود. پوشاک آماده، مرز بین دوخت سفارشی و تولید انبوه هستند. این لباس‌ها برای مشتری‌های مخصوص دوخته نشده‌اند ولی دقت بسیار زیادی در انتخاب پارچه صورت گرفته است و به‌منظور تضمین انحصاری، این لباس‌ها در مقادیر محدود دوخته شده‌اند و در نتیجه به نسبت گران‌قیمت‌تر هستند.

در صنعت پوشاک این لباس‌ها به گونه‌ای آماده می‌شود که به پرو لباس نیازی نیست. آنها از سایزها و الگوهای استاندارد، تجهیزات و ماشین‌آلات کارخانه‌ای و تکنیک‌های تولید سریع و با کیفیت استفاده می‌کنند، تا هزینه‌ها در مقایسه با پوشاک سفارشی بسیار پایین‌تر باشد.

تولید انبوه

در حال حاضر صنعت پوشاک بیش از هر چیز، متکی بر فروش بازار و تولید انبوه است، زیرا تولید انبوه طالب بیشتری دارد و نیاز طیف گسترده‌ای از مشتریان را تأمین می‌کند. متخصصان مد، برای هر فصل مد، مرحله‌ای را تعیین می‌کنند، که بر اساس آن لباس‌های ماشینی تولید می‌شود.

آنها اغلب تمام طول یک فصل را صبر می کنند تا مطمئن شوند آیا سبک مطرح شده می تواند بازار را به دست بگیرد یا نه، سپس برای تولید آن ابتکار عمل را به دست می گیرند آنها به منظور صرفه جویی در هزینه و زمان از پارچه های ارزان تر و تکنیک های ساده تر برای تولید استفاده می کنند، که به راحتی می تواند توسط یک ماشین یا دستگاه انجام شود. در نتیجه محصول نهایی می تواند خیلی ارزان تر به فروش برسد.

برای موفقیت در صنعت پوشاک، طراحان، تولیدکنندگان انبوه، تولیدکنندگان سفارشی (خیاط سفارشی دوز «اوت کوتوغ») و تولیدکنندگان پوشاک آماده باید درکی از گرایش‌ها و مفاهیم پایه مد داشته باشند. این مفاهیم کلی عبارتند از:

■ **مد (Mode , Fashion) :** ظاهر و نسبت متداول در یک جامعه که می‌تواند حوزه پوشش و رفتار افراد باشد. هر سبکی که دوره زمانی کنونی دارای محبوبیت است.

در حال حاضر مد روز در پوشاک و پارچه چیست؟

طرح (Design) : طرح کلی از مدل لباس که دارای برنامه‌ریزی دقیق در اجرای آن در نظر گرفته شده به علت داشتن هماهنگی و هدفمند بودن، عناصر طرح با دقت انتخاب می‌شود.

چند طرح لباس را نشان دهید.

سبک (Style) : هر فردی شیوه یا سبک لباس پوشیدن خود را در طول زمان برای خودش می‌سازد و طراح لباس برای بیان و نمایش موضوع خود استفاده می‌کند.

سبک شما چیست؟

طراحان لباس برای ارائه کارهای خود سبکی در نظر می‌گیرند تا با توجه به آن، کار خود را از دیگران متمایز کرده و در ضمن خود را با آن به جامعه معرفی کنند.

■ **روند مد (Fashion trend)** : هر چیزی که در یک دوره زمانی خاص و از طریق بازار، مد می‌شود.

به نظر شما چه مدتی یک مد محبوب باقی می‌ماند؟

■ **مد زودگذر (Fad)** : مدی که به یکباره مورد توجه عموم قرار می‌گیرد و مانند یک انفجار سریع مد می‌شود و از بین می‌رود.

■ **امسال چه مد زودگذری در شهر شما وجود داشت؟**

■ **کلاسیک (Classic)** : مدی که در طول دوره زمانی زیادی مورد پذیرش عموم قرار می‌گیرد.

• فعالیت عملی •

به نظر شما یک نمونه لباس مد کلاسیک چه ویژگی دارد؟

ماندگاری طراحان لباس در صحنه کسب و کار مد بستگی به شرایط ذیل دارند:

■ مد ■ طرح ■ سبک ■ روند مد ■ کلاسیک ■ مد زودگذر ■ دوره مد

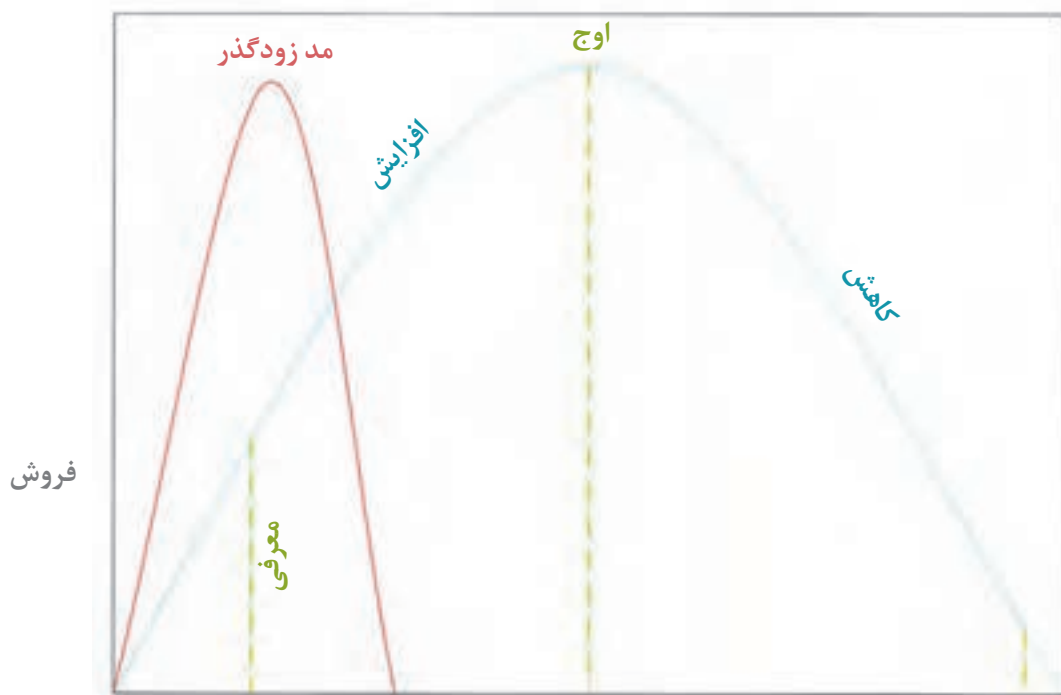
گفت و گو کنید

فعالیت عملی

- به نظر شما آیا مدها ثابت هستند؟ آیا مد دارای شروع و پایانی ست، مدت ماندگاری آن چه اندازه است؟

- پدیده مد در یک زمان، تنها توسط بخش کوچکی از افراد جامعه شروع شده سپس افراد زیادی آن را استفاده کرده، فراگیر می شود و بعد از آن افول می کند.
- به همین دلیل به چهار دوره تقسیم می شود:
- ۱- ابتدایی (مقدماتی)
  - ۲- افزایشی
  - ۳- اوج (صعود)
  - ۴- کاهش و منسوج، یک شیوه لباس پوشیدن در یک دوره زمانی است.
- ابتدایی و مقدماتی:** شروع مد و شیوه پوشیدن لباس توسط تعداد کمی از افراد جامعه.
- افزایش:** مورد توجه عموم مردم قرار گرفتن آن مد و پوشش.
- اوج:** بالاترین استقبال و محبوبیت قرار گرفتن یک شیوه لباس پوشیدن.
- کاهش:** آخرین مرحله محبوبیت یک شیوه پوشش و عدم استقبال مردم.

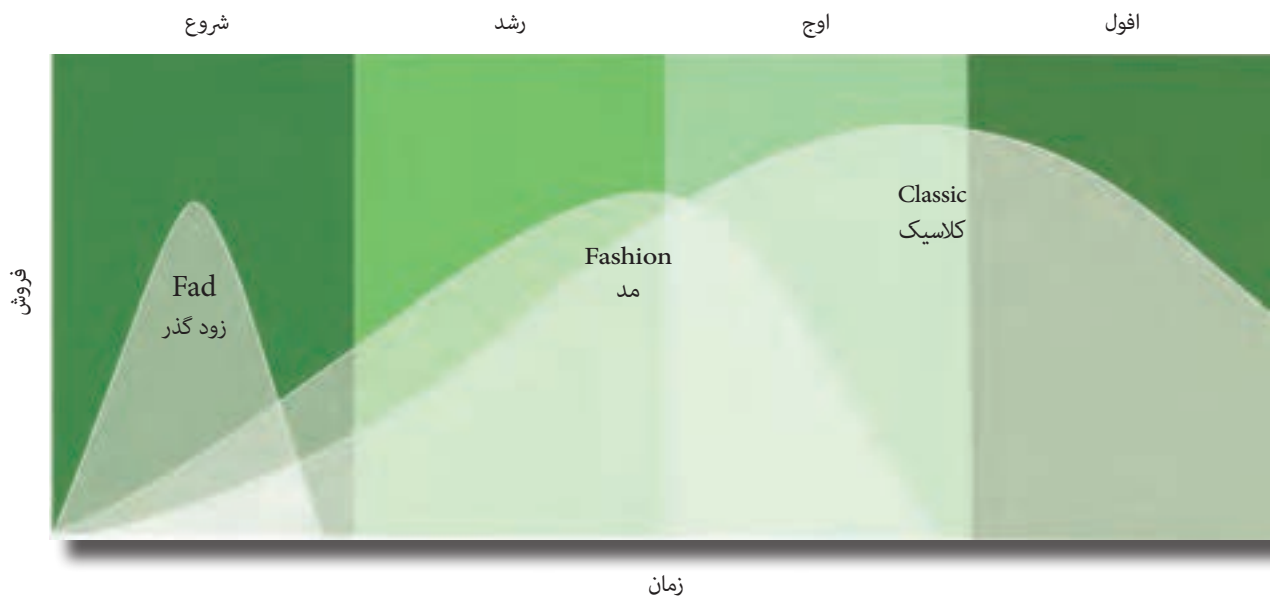
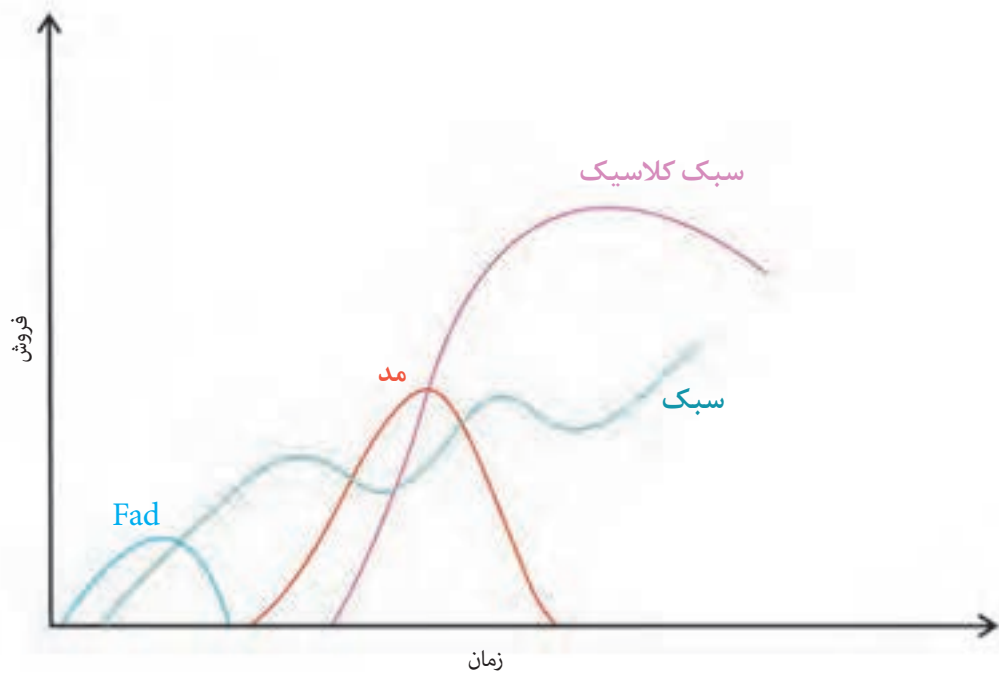
ابتدایی و مقدماتی

زمان

اتمام تاریخ مصرف

مشاغل مرتبط با این رشته

گفت و گو کنید

• فعالیت عملی

- به نظر شما مشاغل فعال در زمینه طراحی لباس، مد و پوشاک چه هستند؟

■ طراح لباس:

یک طراح لباس از ترکیب خطوط، تناسبات، رنگ، بافت و شکل مناسب یک لباس را به صورت یک تصویر آماده می کند. داشتن مهارت‌هایی مانند: ترسیم الگو، دوخت و تزئینات برای یک طراح لباس الزامی ست، اما به عنوان پیش شرط برای تبدیل شدن به یک طراح لباس موفق در نظر گرفته نمی شوند. بسیاری از طراحان مد دوره های آموزشی کامل و کارآموزی را در دانشگاه ها و مراکز تولید لباس گذرانده اند.

■ طراح فنی:

یک طراح فنی با گروه فنی تولید پوشاک کار می کند، وظیفه طراح فنی انتخاب مواد اولیه، پارچه‌های مناسب، سایزبندی صحیح لباس‌هاست. طراح فنی قبل از تولید انبوه، نمونه اولیه پوشاک را روی تن یک مانکن (با تناسب اندام کامل) بررسی می کند و تصمیم می گیرد که کدام یک از تناسب‌ها یا قسمت‌ها، پیش از تولید انبوه باید تغییر کند.

■ طراح پارچه:

یک طراح پارچه بعد از آموزش در مراکز آموزش عالی، طرح پارچه را بر اساس کاربرد آن در لباس، مبلمان، پرده... و غیره طراحی می کند. یک طراح پارچه به طور رسمی باید در مراکز آموزش عالی، آموزش رسمی دوره های کارآموزی را گذرانده باشد.

■ تصویر گر مد:

یک تصویر گر مد برای نمایشگاه های مد، کتاب های طراحی لباس و مد و تبلیغات بازرگانی به وسیله ابزار رنگ آمیزی دستی «ابزار اثرگذار و اثر پذیر» یا به وسیله نرم افزارهای رایانه ای رنگ آمیزی طرح های لباس را ترسیم می کند. تصویر گر مد باید دوره های آموزشی کامل رسمی و کارآموزی را بگذراند.

■ طراح الگو:

یک طراح الگو طرح اولیه الگو و تکه‌های الگوی لباس را مشخص می‌کند. این کار ممکن است به صورت دستی و به کمک ابزار اندازه‌گیری و ترسیم الگو روی کاغذ، یا با استفاده از نرم افزارهای مرتبط الگوسازی انجام شود. یکی دیگر از روش‌های بسیار کارآمد، استفاده از الگوسازی حجمی است، در این روش پارچه مستقیم روی مانکن خیاطی قرار گرفته و مراحل اندازه‌گیری و الگوسازی قسمت‌های مختلف لباس روی آن انجام می‌شود. برای کار کردن به عنوان طراح الگو آموزش‌های رسمی الزامی است.

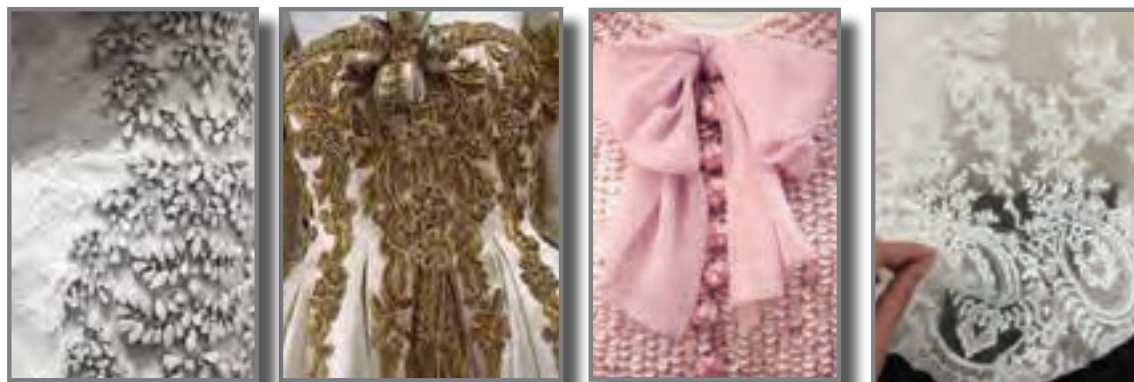
■ خیاط:

یک خیاط سفارش لباس‌های طراحی شده را می‌گیرد و بنا به اندازه مشتری آن را الگوسازی کرده و پس از دوختن تحویل مشتری می‌دهد. لباس‌هایی چون کت و دامن، مهمانی شب و غیره. یک خیاط باید دوره آموزش رسمی و دوره کارآموزی را گذرانده باشد.

■ خیاط زنانه:

یک خیاط زنانه در زمینه لباس‌های مخصوص زنان کاملاً تخصص دارد، تمام مراحل آماده سازی لباس شامل: انتخاب طرح لباس متناسب با ویژگی های فرد، انتخاب پارچه، تهیه الگو، برش و دوخت پارچه، تزئینات مناسب به مدل و غیره را انجام می دهد. خیاط زنانه مهارت طراحی الگو، لباس و دوخت لباس های «روز، مهمانی، شب، عروس»، لباس های «محیط کار، مانتو و شلوار» و لباس زیر زنانه را دارا است.

■ دوزنده:

یک دوزنده، لباس ها را با دست یا ماشین دوخت می دوزد. این نوع دوزنده ها اغلب به عنوان اپراتورهای ماشین های دوخت در تولیدی ها، کارگاه ها و یا در فروشگاه پوشاک (مانند فروشگاه لباس عروس) کار می کنند. دوزندگان معمولاً مهارتی در طراحی، برش پوشاک و یا تنظیم کردن یا رفع عیوب لباس روی تن افراد را ندارند و تنها دوخت قسمت های مختلف لباس را می دوزند، در این قسمت سرعت عمل در دوخت اهمیت بسیار زیادی دارند.

■ طراح سبک:

یک طراح سبک یا مشاور مد با ایجاد هماهنگی بین لباس‌ها، جواهرات، کفش، کیف و لوازم جانبی پوشاک، در نمایش‌های مد، مراسم خاص و عکاسی زیبایی کار را دوچندان می‌کند. طراح سبک با حس زیبایی‌شناسی قوی بین لباس‌ها هارمونی و هماهنگی برقرار کرده و ظاهری زیبا را برای شخص بوجود می‌آورد. طراح سبک ممکن است به مشتری شخصی برای هماهنگ کردن لباس مشاوره دهد. بسیاری از طراحان سبک در زمینه طراحی مد، تاریخچه مد و حتی لباس‌های تاریخی آموزش دیده‌اند و دارای سطح بالایی از تجربه تخصصی در زمینه مد حاضر و روند آن در آینده هستند.

■ برشکار لباس:

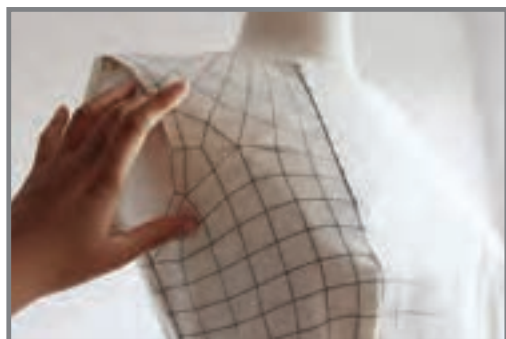
یک برشکار لباس الگوهای لباس‌ها را به صورت دستی به وسیله ابزار دقیق و بر اساس سایز ترسیم می‌کند، سپس پارچه‌ها را روی هم قرار داده آنها را برش و در اختیار دوزنده لباس قرار می‌دهد.

■ مربی طراحی مد:

یک مربی طراحی مد مسئول آموزش طراحی لباس و صنایع مرتبط با پوشاک و مهارت‌های متفاوت در زمینه طراحی لباس و مد در دانشگاه‌های طراحی لباس و مراکز آموزش عالی طراحی لباس می‌باشد.

■ مدل مد:

یک مدل مد (مانکن مد) برای نمایش لباس‌های طراحی و دوخته شده در نمایشگاه‌های مد، دفیله و یا عکس‌های مجلات مد، طراحی لباس و تبلیغات تجاری لباس را به تن می‌کند.

یک مدل ویژه با پوشیدن لباس و اظهارنظر در مورد تناسبات نمونه اولیه لباس تهیه شده به طراح مد در مراحل ساخت لباس و بعد از آن کمک می‌کند. این مدل مانکن‌ها باید دارای تناسبات اندامی ویژه‌ای باشند.

■ متخصص دگرش نهایی:

یک متخصص نهایی لباس، مسئول تنظیم و تناسب نهایی پوشاک است، به ویژه لباس هایی که به وسیله ماشین دوخت آماده می شود. (سفارشی دوز نیست) گاهی اوقات آنان، مدل را دوباره تغییر می دهند (به رغم اینکه خیاط ها تغییرات و تنظیمات تناسب لباس ها را برای مشتری انجام می دهند. همه متخصص های دگرش نهایی خیاط نیستند).

■ مشاور تصویری:

یک مشاور تصویری در مورد سبک ها و رنگ هایی که به چهره، رنگ پوست، مو و فرم اندام مشتری ها می آید مشاوره می دهد.

■ فروشنده لباس:

یک فروشنده لباس برای مناسبت‌های مختلف مانند لباس‌های روز، عصر، مهمانی، شب و عروس و... غیره را سفارش می‌گیرند و به مشتری‌های خود می‌فروشد. فروشنده باید مهارت شناسایی انواع پارچه و چگونگی برخورد مناسب را با مشتری داشته باشد.

■ روزنامه نگار مد:

یک روزنامه نگار مد در مورد مد، طراحی لباس، پوشاک و یا گرایش‌ها و روندهای مد برای مجلات مقاله می‌نویسد.

■ خریدار مد:

یک خریدار مد ترکیبی از لباس‌های موجود در مغازه‌های خرده‌فروشی، فروشگاه بزرگ و زنجیره‌ای را انتخاب کرده و آن را خریداری می‌کند، بسیاری از خریداران مد در مطالعات تجارت و بازرگانی و یا مطالعات مد آموزش دیده‌اند.

طراح مد و لباس

طراحی مد، هنر استفاده از طراحی و زیبایی‌شناسی در تولید پوشاک، کیف، کفش و زیورآلات است، طراحی مد متأثر از فرهنگ‌ها و آداب و رسوم جوامع مختلف بوده و به اندازه همین تفاوت‌ها دارای تنوع بالایی است. تاریخچه رسمی طراحی مد و لباس به ابتدای قرن نوزدهم زمانی که طراحان به طراحی لباس برای مجالس اشرافی می‌پرداختند بر می‌گردد. به هنرمندانی که در عرصه پوشاک، کیف، کفش و... با طرح‌های ابداعی‌شان تاثیر بسزایی در صنعت مد در یک دوره خاص زمانی دارند، «طراح مد و لباس» گفته می‌شود. طراح مد و لباس مدل‌های لباس‌ها، کفش‌ها، کیف‌ها و... را طراحی

می‌کند. طرح‌های او یا بدیع و نو بوده و یا اینکه با تغییر در طرح‌های موجود در بازار بوجود آمده است هر طراح مد و لباس حرفه‌ای معمولاً در بخش خاصی تخصص دارد مانند لباس‌های مردانه، لباس‌های زنانه، لباس‌های ورزشی و....

طراح مدل و لباس باید دید خوبی نسبت به رنگ‌ها و اشکال داشته و در هنر دوخت و برش متبحر باشد. او باید از آخرین تحولات و تغییرات در دنیای مد اطلاع داشته و جامعه خود را به خوبی شناخته و از نیاز و علایق آن آگاه باشد تا بتواند متناسب با نیاز و علایق آنها مدهای زیبا و مورد پسندی را ارائه دهد.

برخی از طراحان مد و لباس به صورت فردی و برخی به صورت گروهی و تیمی کار می کنند. مشتریان آنها متفاوت هستند. گاهی یک فرد خاص (مانند یک بازیگر، ورزشکار، سیاستمدار و...) به صورت دوخت سفارشی و گاهی عموم مردم، مشتریان آنها می باشند. طراح مد و لباس معمولاً در کار خود با کارشناسان فنی مربوطه و با تولید کنندگان ارتباط کاری نزدیکی دارد.

طراح مد و لباس اگر در استخدام جایی باشد، مطابق با ساعت کاری معمولی فعالیت می کند. ولی طراحان لباس مستقل ساعت کار معین و منظمی ندارند. آنها گاهی باید ساعت ها به صورت فشرده کار کنند تا بتواند طبق زمانبندی سفارشات مشتریان را تحویل دهند.

محل کار طراح مد و لباس معمولاً در دفاتر کاری یا کارگاه ها می باشد ولی گاهی باید برای ملاقات با تولید کنندگان با مشتریان خاص نزد آنها رود. طراح مد و لباس در صورت لزوم برای رسیدن به ایده های جدید، آگاهی از علایق افراد و دیدن جدیدترین مدها باید به گالری های هنری، نمایشگاه های مد و لباس و سایر مکان های مرتبط در کشور و یا حتی سایر کشورها برود.

- * تحلیل و پیش بینی علایق و سلاهی آینده مردم در حوزه نوع پارچه ها، رنگ ها و اشکال
- * کشیدن طرح های لباس ها، کفش ها و... به صورت دستی یا با کمک نرم افزارهای رایانه ای
- * انتخاب رنگ، پارچه، لوازم تزئینی و سبک مناسب برای هر طرح
- * تهیه نمونه های اولیه
- * تخمین هزینه مواد و تولید
- * یافتن تامین کنندگان مواد اولیه
- * نظارت بر تولید طرح ها
- * ارائه نمونه ها به افراد و مراکز مرتبط مانند سرمایه گذاران، تولید کنندگان و...

خلاقیت از عناصر اصلی برای رسیدن به ایده ها و طرح های جدید

- * دید مناسب نسبت به رنگها، زمینه ها و اشکال
- * اطلاع از ویژگی های مواد، پارچه ها، چگونگی کاربرد آنها و فرایند تولید انواع پوشاک
- * مهارت های طراحی و فنی مانند دوخت و برش
- * مهارت های ارتباطی مناسب و توانایی بررسی گرایش ها و تمایلات مشتریان
- * توانایی استفاده از برنامه های طراحی رایانه ای
- * توانایی کار تیمی و همکاری با تولید کنندگان، مشتریان و...
- * آگاهی تجاری به خصوص برای طراحانی که به صورت آزاد و مستقل کار می کنند.

فارسی	انگلیسی
طراح لباس	Fashion Designer
طراح فنی	Technical Designer
طراح الگو	Pattern Cutter (maker)
طراح پارچه	Textile Designer
تصویرگر مد	Fashion Illustrator
خیاط	Tailor
خیاط زنانه	Dress Maker
دوزنده	Seamstress
مشاور روابط عمومی مد	Consultant Public Relation
برشکار الگو	Pattern Cutter
مربی طراحی مد	Teacher of Fashion Design
مدل مد (مانکن مد)	Fashion Model
مدل ویژه (مانکن با ویژگی مناسب)	Fit Model
متخصص دگرش نهایی	Alteration Specialist
مشاور تصویری	Image Consultant
پیش بینی کننده مد	Fashion Forecaster
عکاس مد	Fashion Photographer
فروشنده لباس‌های سفارشی	Custom Clothier
روزنامه نگار مد	Fashion Journalist
طراح سبک (مشاور مد)	Stylist
خریدار مد	Fashion Buyer

فصل ۳

تاریخچه لباس

مقدمه

■ بررسی تحول پوشاک در زمان و مکان‌های گوناگون نه تنها از نظر تاریخ و هنر قابل اهمیت است، بلکه از دیدۀ جامعه‌شناسی و فهم روان‌شناسی ملت‌ها نیز بسیار شایان دقت و توجه است.

■ به گواهی مدارک ثبت شده تاریخی و آثار باستانی و نمونه‌های بازمانده مردم ایران زمین، از دوران‌های بس کهن، به پوشاک و آراستگی خود اهمیت فراوان می‌داده‌اند.

■ ایرانیان از دیرباز در رشته‌های گوناگون هنری الهام‌بخش ذوق و زیبایی بوده‌اند و این ویژگی خود را به‌خصوص در مورد پوشاک و آراستگی به بهترین وجه به کار می‌بستند. لباس برای ایرانیان تنها یک تن‌پوش ساده به شمار نمی‌رفت، بلکه وسیله‌ای برای معرفی شخصیت و ذوق و میزان فرهنگ و موقعیت اجتماعی پوشنده آن محسوب می‌شد.

■ در حماسه ملی ایرانیان، شاهنامه فردوسی طوسی مدارج پیشرفت آدمیان در امر پوشاک با بهترین زبان بازگویی شده است.

آیا تا کنون دقت کرده اید :

- مشخصات و ویژگی لباس باستانی ایرانیان چیست؟
- مشخصات و ویژگی لباس بانوان قبل از اسلام چیست؟
- مشخصات و ویژگی لباس بانوان بعد از اسلام چیست؟
- قسمت های مختلف لباس بانوان باستان متعلق به کدام کشورهاست؟
- پوشاک بانوان اروپا در دوران های مختلف شامل چه قسمت هایی می شود؟
- عوامل تاثیرگذار بر تحول تاریخی لباس چیست؟

■ پوشاک برای انسان در مراحل اولیه به منظور حفظ بدن در مقابل عوامل ناسازگاری طبیعت بوده است، ولی به تدریج این امر جنبهٔ تجمل و زیبایی نیز پیدا کرد.

■ مطالعهٔ درباره لباس مردم جهان نشان می‌دهد که اوضاع طبیعی زندگی یکی از عوامل مهم و اساسی در انتخاب نوع لباس است.

■ برای مثال ساکنان مناطق گرمسیر از پارچه‌های ظریف‌تر، گشادتر و از الیافی که بدن را خنک‌تر می‌کند استفاده می‌کنند، و برعکس در مناطق سرد سیر از پارچه‌های ضخیم‌تر که از الیاف پشم و حتی پوست حیوانات تهیه شده استفاده می‌کنند.

■ اثر عوامل دیگر از قبیل تمدن، مذهب، وضعیت اقتصادی، قدرت مالی، وضعیت سیاسی و فرهنگی و غیره نیز در تعیین نوع و سبک لباس افراد آن ملت به خوبی مشاهده می‌شود، حتی ذوق و سلیقه و تمایل شخصی افراد نیز یکی از عوامل مؤثر در تنوع پوشاک محسوب می‌شود.

■ در این فصل تاریخچه مختصری از تاریخ لباس ایران از دوره مادها تا قاجار و کشورهای با تمدن باستان مانند: «بین النهرین، مصر، یونان و رم» و اروپا از قرن ۱۴ میلادی تا قرن بیستم آورده شده است. انواع لباس نیز مانند همه مظاهر تمدن در طول تاریخ انسانی همواره به وسیله ملت‌های متمدن‌تر به ملل دیگر انتقال یافته و مورد استفاده قرار گرفته است.

■ نمونه آن تأثیری است که پارچه‌های ابریشمی و مخمل ایرانی با نقوش برگرفته از دوره ساسانی بر لباس اروپا گذاشته است.

پوشاک بانوان عیلام

■ در حدود ۵ هزار سال قبل مردمی با فرهنگ و تمدن خاص زندگی می کردند که عیلامیان می نامند.

■ پیراهن بانوان عیلامی دامن بلند و با تزییناتی شبیه رشته‌ای از الیاف با خطوط که مانند چین دور دامن قرار می گیرد.

■ پیراهن دیگر تقلیدی از برگ پوست حیوانات تمام سطح لباس را پوشانده، قد پیراهن و آستین‌ها بلند است.

■ «مادها» در نواحی غرب و شمال غربی ایران زندگی می کردند، سرزمین «مادها» سرزمین کوهستانی و سردسیر بود، بدین منظور مردم از لباس های ضخیم استفاده می کردند و برای گرم نگه داشتن خود، پوستین و کلاه های نم دین و باشلق (نوعی کلاه و سرپوش که برگه های بلند داشت و به گردن بسته می شد) به کار می بردند.

■ گفته شده است که «مادها» نخستین مردمی بودند که به سبب سروکار داشتن با اسب و سواری، شلوار ساقه بلند را ایجاد کرده و پوشیده اند.

■ بانوان مادی جامه های بلند و پرچین با آستین های گشاد می پوشیدند و زیورآلاتی از طلا و نقره استفاده می کردند.

پوشاک بانوان پارس (هخامنشی)

■ پارس‌ها مردمانی بودند که در منطقه خوزستان، پارس و کرمان زندگی می‌کردند، این دوره را آغاز شکفتن هنر در تاریخ ایران می‌دانند.

■ کار و مشغولیت بانوان بافتن پارچه‌های گرانبها و سوزن‌دوزی بوده است.

■ اغلب پارچه‌ها از پشم، پنبه و ابریشم بود. گاهی در پارچه‌های ابریشمی از گلابتون‌دوزی استفاده می‌شد.

■ لباس زنان و مردان پارسی از نظر شکل چندان با یکدیگر تفاوتی ندارند، اگر فرقی هست در رنگ، جنس پارچه‌ها و تزیینات لباس است.

■ پیراهن بانوان شامل یک بالاتنه به شکل دایره با چین‌های زیر آستین و قسمت پیش‌سینه با یقه‌ای سه گوشه باز می‌شد.

■ دامن آنان جلو بسته، بدون چاک، بلند و چین‌دار بود.

■ بانوان از یک گونه روسری نازک که با زری‌دوزی تزیین شده بود استفاده می‌کردند. بیرون از منزل از چادری همچون چادرهای امروزی به روی سر می‌انداختند.

پوشاک بانوان پارت (اشکانی)

■ پوشاک مردمان اشکانی بسیار زیبا و برازنده و باشکوه بود آنها از زیورآلات ظریف و گرانبها که از جنبه هنری قوی بود استفاده می کردند.

■ پیروزی اسکندر و حکومت سلوکیان در لباس ایرانیان تغییری ایجاد نکرد، برعکس سبک های لباس ایرانی گسترش یافته و حتی در لباس های یونانیان تأثیر گذاشت و استفاده از شلوار و بالاتنه های آستین دار مرسوم گردید.

■ لباس بانوان عبارت بوده است از: پیراهن آستین دار و بلند پرچین ظریف و فراوان که دامن آن تا روی زمین کشیده می شد و کمربندی که در زیر سینه می بستند که اندکی از گشادی لباس را کم می کرد.

■ بانوان اشکانی از سرپند و کلاه های مخروطی بلند و طبقه طبقه که تور از آن آویخته می شد استفاده می کردند.

■ جزء دیگر پوشاک زنان که عقب سر را می پوشانید پارچه ای همچون شنل روی شانه های خود می آویختند یا مانند چادر از آن استفاده می کردند.

پوشاک بانوان ساسانی

■ در این دوره استفاده از پارچه‌های اضافی، روبان‌های رنگی، نوارهای پرچین خوش‌رنگ با زیورآلات و آویزها، لباس‌ها را زیباتر می‌کرد.

■ پوشاک زنان در این دوره از تنوع بسیار زیادی برخوردار بود، که نمونه آن پیراهن بلند و گشاد با آستین‌های بلند یا کوتاه که با بستن‌بندی در زیر سینه چین‌های زیادی ایجاد می‌شد، معمولاً در لبه دامن یک پارچه پرچین (مانند دامن لبه چین‌دار) دوخته می‌شد.

■ روی پیراهن، شال‌ها و روسری‌های بزرگ بر شانه‌ها و روی بازوان خود می‌انداختند و گاه از آن به‌صورت چادر استفاده می‌شد.

■ گونه دیگر از لباس بانوان پیراهنی است با دامن چاک‌دار که بلندی آن تا وسط ساق پا بود و چاک‌ها را سوزن‌دوزی می‌کردند در زیر آن شلوار مردانه می‌پوشیده‌اند.

پارچه بافی

در دوره ساسانی پارچه‌بافی پیشرفت بسیار کرده بود انواع پارچه‌ها و بافته‌های ابریشمی، پشمی، پنبه‌ای و کتانی با طرح‌ها و نقش‌های رنگی زیبا در مناطق مختلف کشور بافته می‌شد. حتی بسیاری از کشورهای آن زمان در بافت از طرح‌های پارچه‌های ساسانی تقلید و اقتباس می‌کردند، نمونه‌هایی از این پارچه‌ها در موزه‌های دنیا نگهداری می‌شود.

پوشاک ایرانیان در دوران اسلامی

■ با ورود دین مبین اسلام به ایران و سفارش‌های اسلام مبنی بر داشتن حجاب و پوشش مناسب فراخور مقام انسانی، تحولاتی در نوع پوشش و لباس شکل گرفت و لباس‌ها به نحوی پوشیده‌تر گشت. اما آنچه در دوره‌های مختلف اسلامی مورد توجه بوده، الگوبرداری از نظام طبیعت و تناسب با محیط اجتماعی و جغرافیایی مناطق مختلف ایران بوده است. به این معنا که ساخت کلی پوشش به مثابه پوشاندن و مصون ماندن در همه‌جا با توجه به فرهنگ خاص و موازین دینی و شرعی، یکی بوده است، اما در طرح، شکل و رنگ‌بندی به نحوی تلاش هماهنگی در جهت بومی کردن هر منطقه مد نظر بوده است و این موضوع در عین حال که تعدد را به وجود آورده بود، اما تنوع و زیبایی خاص خود را داشت که حتی امروزه در پوشش و لباس محلی هر منطقه از ایران به خوبی می‌توان زیبایی و الگوبرداری از منطقه و طبیعت را درک کرد.

پوشاک بانوان ایرانی از آغاز اسلام تا قبل از دوره مغول

■ به طور کلی در ابتدای ورود اسلام به ایران لباس بانوان پوشیده‌تر شد و اجزایی از لباس که بدن را بیشتر نمایان می‌کردند از بین رفت، پیراهن‌ها دارای یقه گرد یا مثلثی با آستین‌های بلند و پرچین و گشاد بودند. تزئیناتی مانند بازوبند، دور بازوها می‌بستند، دور یقه و حاشیه‌های لباس را با نوارهایی به نام طراز به خط کوفی تزئین می‌کردند. در قرون پنجم و ششم هجری تا قبل از حمله مغول، زنان از روی پیراهن قبایی می‌پوشیدند که با دکمه یا شال و کمر بند بر روی بالاتنه بسته می‌شد. دور یقه و لبه‌های آن را حاشیه‌دوزی می‌کردند. بانوان در درون خانه موهای بافته‌شده خود را در پشت سر یا دو سوی چهره می‌ریختند و کلاهی که مانند نیم‌تاج‌های دوره ساسانی با نقش اسلیمی و نگین‌های تزئین شده بود، بر سر می‌نهادند. در بیرون از خانه چادرهایی به رنگ سفید می‌پوشیدند. پارچه‌های مورد استفاده بسیار نرم، ظریف و با طرح‌های زیبا و رنگ‌های جالب بافته می‌شد، گاهی با جمله‌ها و عبارتهایی به خط کوفی تزئین می‌شد.

پوشاک بانوان در دوره مغول (ایلخانی و تیموری)

■ در اوایل قرن هفتم هجری چنگیز خان به ایران تاخت، آنان که مردمی چادرنشین بودند تحت تأثیر فرهنگ مردم ایران قرار گرفتند.

■ بانوان در این دوره پیراهنی بلند و گشاد می پوشیدند که دامن آن تا روی پا می رسید و دارای یقه سه گوشه تنگ و آستین های شمشیری بلند و در بالای مچ دست دارای چین های فراوانی بود. روی پیراهن لباده می پوشیدند که چاک آن از گردن باز می شد و دارای برگردانی از پوست و یا ساده بود، در روستاها بیرون از خانه از مقنعه سفید، که سر و سینه و موها را می پوشاند، استفاده می شد. ولی زنان شهری چادرهای بلند سفید و به رنگ های دیگری می پوشیدند.

■ در پایان قرن هشتم هجری زنان سربند لچکی به سر می بستند.

پوشاک بانوان در دوره صفوی

■ در دوره صفوی، وحدت و مرکزیت یافتن سرزمین ایران باعث توجه به سنت‌ها، آداب و احیاء رسوم و به‌وجود آمدن رشته‌های گوناگون هنرهای ایرانی شد.

■ با توجه به طرح‌ها و نمونه لباس‌ها و پارچه‌هایی که از این دوران بازمانده است، زنان دوره صفوی لباس‌های گرانبها و با ارزشی می‌پوشیدند، پوشاک روی آنها مانند لباس مردان اغلب یک تکه بود، یعنی بالاتنه و دامن از هم جدا دوخته نمی‌شد.

■ روی پیراهن قبای بلندی که تا مچ پا می‌رسید و از جلوی گردن باز می‌شد، می‌پوشیدند و کمرشان را محکم نمی‌بستند و آستین‌های قبای آنها تنگ بود.

■ زیر قبا پیراهن ابریشمی یا پنبه‌ای نازک می‌پوشیدند که سینه و گردن را تا گودی حلقه گردن می‌پوشاند.

■ بانوان معمولاً کلاه کوچکی به شکل برج یا عرقچین‌های زیبایی به سر می‌نهادند و روی آن دستارهای سفید و لچکی را به سر می‌بستند. برخی از بانوان از زیر کلاه، پارچه توری یا ابریشمی را بر روی سر می‌گذاشتند و گوشه آن را در پشت سرها می‌کردند.

■ شلوار بانوان از پارچه پنبه‌ای رنگی دوخته می‌شد که به وسیله بند شلوار ابریشمی از لیفه آن عبور می‌کرد و دور کمر بسته می‌شد. پایین شلوار از پارچه‌های راه‌راه (محرمات) یا نقش‌دوزی (نوعی شماره‌دوزی) دوخته می‌شد.

■ کفش‌هایی به شکل نعلین می‌پوشیدند، بیرون خانه چادر بسیار بزرگ سفید یا بنفش رنگی بر سر می‌کردند.

پوشاک در دوره افشار و زندی

مشخصه لباس بانوان در این دوره کوتاه شدن دامن پیراهن‌ها و قباست.

■ دامن پیراهن‌ها و قباها کوتاه و ساقه‌های شلوار از زیر آن نمایان شد و پوشیدن پیراهن‌های بدن نما رایج شد، لباس دیگر آنان به نام ارخالق سبنوسه‌دار و کلیجه آستین کوتاه بود.

■ شلوار بانوان چه گشاد یا تنگ از پارچه‌های راه‌راه «محرمات» یا «نقش‌دوزی» مورب دوخته و لبه‌های آن از پارچه‌های رنگی دوخته می‌شد. (نقش‌دوزی نوعی شماره‌دوزی است).

■ بانوان در نواحی جنوب ایران «چپه» بر سر نهاده و توری و چارقد آزاد روی آن می‌بستند.

■ موها و گیسوهای فردار را بر روی شانه‌ها یا پشت سر می‌ریختند و به نوک موها آویزهای طلا و گوهرنشان یا مروارید بند می‌کردند. روی سر نیم‌تاج که دنباله آن همچون تور از پشت سر رها می‌شد، قرار می‌دادند.

■ بانوان در بیرون خانه چادر مشکی یا بنفش رنگ حاشیه‌دار می‌پوشیدند و چاقچور به پا کرده و روبنده سفید می‌بستند.

■ کفش بانوان همچون دوره‌های قبلی به شکل نعلین و راحتی و ساگری نوک برگشته با رنگ‌های مختلف دوخته می‌شد.

دوره اول

■ پوشاک بانوان دنباله لباس دوره زندیان بود، در این دوره دامن بلندتر شد، طوری که بر روی زمین کشیده و چون بلندی دامن باعث دیده نشدن شلوار می شد. دمپای شلوارها تنگ تر و تزیینات آن کمتر بود.

■ پیراهن بیشتر از ابریشم و پارچه های نازک بود، که از جلوی گردن تا بالای باسن کوچک چاک داشت و آن را به وسیله دگمه یا سگک که به بقه پیراهن دوخته می شد می بستند و دور آن زنجیر دوزی و یراق دوزی می کردند و آستین های بلند داشت.

■ دامن از بالاتنه جدا و دامن کلوش چین دار و بلند بود، در زیر دامن گاهی فترهایی برای چتری ایستادن می پوشیدند با لیفه بند دور کمر آن را جمع می کردند، روی دامن را با کمربندی از پوست که روی آن پارچه ابریشمی کشیده شده و گلدوزی می کردند می پوشیدند. لبه های پایین دامن با گلابتون، زنجیردوزی و یراق دوزی تزیین می شد و چند آویز پارچه ای لوزی شکل به نام «سالامه» از زیر کل کمر آویخته می شد.

دوره دوم

■ **در دوره دوم پوشاک اندرونی شامل:** پیراهن زنان (بالاتنه) کوتاه و تنگ بود و آن را از پارچه گارس (گاز) یا ململ سفید که زردوزی یا نقده دوزی می شد می دوختند. آستین های بلند تا مچ داشت و با دکمه های ریزی تا بازو بسته می شد.

■ **ارخالق:** بانوان روی پیراهن ارخالق می پوشیدند، ارخالق نیم تنه ای بود که جلوی آن باز و لبه های آستین آن سه گوش یا گلابی شکل به نام «سنبوسه» بود.

■ **تنبان:** دامنی کوتاه و پرچین بود که به وسیله لیفه بسته می شد و زیر آن زیرتنبانی فندار یا آهاردار یا پنبه دوزی شده می پوشیدند.

■ **شلیته:** زیرتنبان به جز زیرتنبانی یک دامن کوتاه پرچین دیگر به نام شلیته می پوشیدند که از جنس سفید و گاهی از مخمل های قوس و قزحی و پارچه های نرم بود.

■ **شلوار:** از شلوارهای کشاف سفید که کاملاً چسبان بود به نام «تکه تنبان» استفاده می کردند.

■ از کفش‌های نعلین، چموش و ساغری‌های نوک برگشته به رنگ‌های سرخ، سبز، زرد و آبی استفاده می‌کردند یا کفش‌های چرمی سیاه و براق به نام «قونداره» یا گالش‌های نوک تیز می‌پوشیدند.

■ بانوان از چارقد که یک پارچه توری نازک چهارگوشه که آن را دولا کرده به شکل سه‌گوشه درآمده در زیر چانه با سنجاق بسته می‌شد. جنس پارچه چارقد از «گارس»، «زری» یا تور پوست ماری به نام «آغا بانو» بود.

■ در این دوره از چادرهای کمبری که به کمر بسته می‌شدند و دامن‌های باز و بلند استفاده می‌شد.

■ در هنگام بیرون رفتن از خانه بر روی شلیته و تنبان چاقچور که شلواری پرچین کف‌دار بلند و گشاد که لیفه و بند داشت و دو لنگه آن جدا از هم یا متصل بود می‌پوشیدند.

پوشاک در مصر باستان

■ اکتشافات باستان‌شناسی نشان می‌دهد که بین‌النهرین و نواحی اطراف دریای مدیترانه یکی از مراکز پیدایش تمدن‌های اولیه بوده است.

■ به دلیل آب و هوای گرم در ابتدا پارچه‌ها از الیاف کتان بوده و بعد از آن الیاف، پنبه مورد استفاده قرار گرفته است.

■ پیراهن زنان بلند تا مچ و چسبان با برشی از زیر سینه بود و با یک بند که از سر یک شانه یا دو شانه می‌گذشت (پیراهن را بر بدن نگه می‌داشت) می‌پوشیدند.

■ پاپوش (کفش) سندل به پا می‌کردند. که توسط چند بند به پا بسته می‌شد.

گفت‌وگو کنید

فعالیت عملی

در گروه‌های کلاسی با توجه به تصاویر موارد زیر را بررسی و به سؤالات پاسخ دهید:

• ویژگی‌های آرایش چهره و مدل مو زنان مصر باستان چگونه بوده است؟

• آیا زنان از تزیینات و زیورآلات استفاده می‌کردند؟ نام زیورآلات آنان چیست؟

پوشاک در بین النهرین

- پوشاک مردم بابل و آشوریان دو تکه است، شامل: یک پیراهن بلند راسته حاشیه‌دار در اندازه‌های کوتاه و بلند به نام «کندیس» و یک شال حاشیه‌دار.
- لباس مردان و زنان مشابه هم هستند و تنها شال زنان بزرگ‌تر است و در اطراف بدن آزاد قرار می‌گرفت. آستین پیراهن بلند یا کوتاه، تا سر آرنج بود.
- لباس‌ها از الیاف پشم یا کتان تهیه می‌شد و روی آنها با زیبایی و مهارت نقش‌هایی از گل سرخ گلدوزی شده بود. مردم پاپوش ساندل پاشنه‌دار می‌پوشیدند.

گفت‌وگو کنید

فعالیت عملی

در گروه‌های کلاسی با توجه به تصاویر موارد زیر را بررسی و به سؤالات پاسخ دهید:

- آرایش چهره، مو و مدل موی زنان بین‌النهرین چگونه بوده است؟
- تاج یا کلاه و سربند زنان دارای چه ویژگی‌هایی است؟

پوشاک در یونان باستان

■ یونانیان در اطراف دریای مدیترانه زندگی می کردند.

■ زنان یونانی پیراهن بلند تا مچ پا می پوشیدند. نوع مردانه آن تا زانو بود، نام این پیراهن «کیتان» Chiton نام داشت.

■ کیتان پارچه ای بود، مستطیل شکل از الیاف پشم یا کتان که دولا «تا» شده و یک طرف آن دوخته می شد و به وسیله ای شبیه سنجاق قفلی امروزی بر روی یک شانه، بسته می شد. زنان شالی بزرگ به نام «هیماتیون» دور بدن خود می پیچیدند.

■ مردان و زنان پاپوش (کفش) ساندل هایی با کف چرمین می پوشیدند که با تسمه هایی از چرم به ساق پا بسته می شد.

■ زنان یونان طلا را به صورت نخ، آن چنان نازک درآوردند که به راحتی از سوزن عبور کرده و حاشیه های لباس، دور یقه و حلقه آستین ها را با نخ طلا گلدوزی می کردند.

■ در ابتدا پوشش اصلی مردان و زنان رومیان «توگا» نام داشت، بعدها نوع زنانه آن «پالا» نام گرفت. توگا پارچه‌ای از جنس پشم به شکل مستطیل بزرگ بود که پس از دولا شدن به شکل نیم‌دایره درمی‌آمد. توگا را دور بدن پیچیده به‌طوری که شانه و بازوی راست برهنه و آزاد بود.

■ سپس به توگا پیراهنی شبیه به «کیتان یونانی‌ها» اضافه شده در زیر آن زیرپوشی تا زانو به تن می‌کردند، نوع زنانه آن از پارچهٔ پنبه‌ای و مردانه آن از جنس پشم بود.

■ آنان در داخل و بیرون خانه، همیشه نوعی کفش مانند صندل، نیم‌چکمه کوتاه از چرم نرم، و چکمه به پا داشتند.

پوشاک در بیزانس

■ پوشاک بیزانس تحت تأثیر لباس‌های یونان، رم و ایران بود، پیچ و تاب، چین و شکن‌های لباس از رومیان و جلوه و جلال را از لباس ایرانیان گرفتند.

■ مرد و زن پیراهن‌هایی بلند و راسته با آستین‌هایی بلند از ابریشم یا کتان می‌پوشیدند و روی آن کمر بند می‌بستند، کمر بندهایی گرانبها از چرم یا قطعه‌هایی کوچک از طلا، که با حلقه‌هایی به یکدیگر وصل شده است.

■ زنان روی پیراهن خود شال بلندی چون «پالا» رُمی بر شانه‌ها قرار می‌دادند. گاه آن را بر سر می‌انداختند.

■ مرد و زن شال خود را به روی شانه راست آورده و با سنجاق قفلی یا سنجاق سینه جواهرنشان می‌بستند کفش آنان صندل بود ولی افراد ثروتمند چکمه‌ایی از چرم نرم می‌پوشیدند.

تأثیر ایرانیان در پوشاک بیزانس

■ در پوشاک بیزانس، جلوه و جلال لباس ایرانیان و نقوش دوره ساسانی که در پارچه‌های زیبای حریر، زربفت و ابریشمی دیده می‌شد اقتباس شده بود.

پوشاک در قرون وسطی یا گوتیک

■ سدهٔ دهم تا پانزدهم میلادی را قرون وسطی می‌خوانند که دوران شکوفایی هنر گوتیک است.

■ یک مدل از لباس گوتیک پیراهن رویی زنانه بدون آستین است که اغلب بلند و گاه تا زانو که لباس زیرین از پایین دامن نمایان است و روی پیراهن با کمربندی چرمی به حالت آزاد می‌بستند.

■ روی پیراهن یک شل جلو باز که در جلوی سینه یا روی شانه راست بسته می‌شد، می‌پوشیدند.

■ روسری به نام «ویمیل» از نوع کتان مرغوب و ظریف که توسط یک حلقهٔ فلزی روی سر ثابت قرار می‌گرفت به همراه چانه‌بند و گردن پوش می‌پوشیدند.

■ در سده‌های بعدی پیراهن چسبانی زیر لباس پوشیده و روی آن پیراهن دیگری به نام «کت‌هاردی» می‌پوشیدند که از جلوی گردن تا پایین کمر با بندینک، دکمه بسته می‌شد.

■ آستین‌ها بلند تا حدی که روی زمین قرار می‌گرفت و با کمربندی جواهر نشان اندکی پایین از خط طبیعی کمر بسته می‌شد.

■ کفش‌های زنان چوبی پاشنه بلند که از ترکیه امروزی به ایتالیا رفته بود در اروپا استفاده می‌شد.

پوشاک در دوره رنسانس

■ پیراهن زنان دارای بالاتنه‌ای کوتاه و چسبان و استفاده از کمرست برای محکم نگاه داشتن اندام لازم بود.

■ آستین‌های پیراهن بلند و پفدار که چاک‌های روی آن، امکان نمایان شدن پارچه لطیف پیراهن زیرین را فراهم می‌کرد.

■ یقه‌ها به شکل گرد یا هفت یا بیشتر چهارگوش بود.

■ در زیر پیراهن اصلی، دامنی از پارچه‌ای متفاوت از نظر جنس و رنگ می‌پوشیدند، و حاشیه این دامن را با نوارهای گلدوزی شده تزئین می‌کردند.

■ زیر دامن چتری از متقالی ضخیم که روی چند حلقه افقی تهیه شده بود و از زیردامنی که از بالا به پایین به تدریج گشاد می‌شد و شبیه زنگوله بود، استفاده می‌کردند. پیراهن اصلی را روی این دامن می‌پوشیدند و این لباس پیش‌سینه‌ای از پارچه لطیف و نازک داشت که از گودی یقه تا سینه را می‌پوشاند.

■ مدل دیگر زیر دامن‌ها چتری بزرگ‌تر است که از دوسوی بدن به طرف بیرون برآمدگی دارد.

■ یقه‌های بزرگ چین‌دار و آهارخورده، چین‌های دور یقه با حاشیه‌های تور، یقه‌های بادبزی که در پشت بلند و در جلو کوتاه است، در این دوران بسیار مد می‌باشد.

پوشاک عصر باروک

■ اصطلاح «باروک» برای تزئینات گزاف، عجیب و غریب استفاده می‌شد.

■ باروک سبکی است در هنر که از اواخر قرن ۱۶ میلادی در ایتالیا شروع و تا قرن ۱۸ میلادی در اروپا رواج داشت.

■ پیراهن‌ها دارای دامن‌هایی بلند و پرچین با بالاتنه بلند که در قسمت جلو طرحی مثلثی شکل و نوک‌تیز داشتند، در پشت بالاتنه‌ها معمولاً دارای بند که از بندینگ یا مادگی بود استفاده می‌شد.

■ اگر بالاتنه از جلو بسته می‌شد، گیره‌های جواهرنشان، دکمه یا چند پایون به کار می‌رفت. آستین لباس‌ها سه ربعی (تا آرنج) بود و از چند ردیف پف آستین تشکیل شده بود روی آنها توردوزی شده بود.

■ یقه معمولاً افقی (دکلته باز) تا سرشانه بود، نوعی رودامنی به نام مانتو پوشیده می‌شد، دامن زیرین از جنس تافته و دامن رویی مانتو از ابریشم زربفت بود و اغلب دارای دنباله‌ای بلند بود.

■ تزئین پوشاک زنان با تورهایی از الیاف طلا و نقره، ملیله، تورهای ابریشمی و روبان به حد افراط استفاده می‌شد، ابریشم راه‌راه و موج‌دار و همچنین پارچه‌هایی که روی آنها با دست نقاشی گل و گیاه بود جلوه‌ای کاملاً طبیعی داشت.

پوشاک عصر روکوکو

■ نام روکوکو از اسمی که به کارهای تزئینی و گوش‌ماهی گفته می‌شود، اقتباس شده است.

■ روکوکو در سال ۱۷۲۰ میلادی به‌وجود آمده است. ایجاد تزئینات به فرم S و C و استفاده از خطوط منحنی از شاخص‌های هنر روکوکو است.

■ پیراهن فرم کلوش چین‌دار، طول آن تا قوزک پا می‌رسد برای حفظ گشادی و فرم لبه دامن از لایه مویی و فنر استفاده می‌کردند. روی فنربندی زیر دامنی‌ها را با پارچه روکش می‌کردند.

■ یقه پیراهن چهار گوش بود و روی دامن یک پیراهن دیگر به نام «مانتو» جلو باز پوشیده می‌شد، که در پشت دارای پلی بوده و مانند شنل تا زمین دنباله داشت.

■ آستین‌ها تنگ و باریک بوده و تا حدود آرنج می‌رسید و از زیر آن نوار تور دیده می‌شد. به لبه‌های لباس نوارهای باریک و چین‌دار دوخته می‌شد.

پوشاک در اروپا قبل از انقلاب فرانسه

■ سال‌های آغازین این دوره، عصر افراط‌کاری و تجمل‌گرایی برای طبقات مرفه جامعه بود.

■ پیراهن زنان از پارچه‌های ساتن راه راه و نقاشی شده، مخمل نرم و براق و پارچه‌های زربفت دوخته می‌شد. پیراهن‌ها را با پارچه‌های تور، نوارهای تور و روبان تزئین می‌کردند.

■ در سراسر اروپا از شیوه لباس پوشیدن فرانسوی‌ها به‌ویژه «ماری آنتوانت» اقتباس می‌شد. طراحان لباس عروسک‌های بزرگی به‌نام «عروسک‌های مو» که آخرین طرح‌های لباس بر آنها پوشانده شده بود به پایتخت کشورهای دیگر صادر می‌کردند تا به معرض نمایش مشتاقان و خریداران لباس گذاشته شود.

■ در قسمت بالاتنه لباس، کمرست با تیغه‌های استخوان نهنگ پوشیده می‌شد، در قسمت پایین کمرست نواری دوخته و روی آن مادگی‌هایی وجود داشت که به‌وسیله آن بندی از درون آنها می‌گذشت، کمرست به زیردامنی وصل می‌شد خطوط و برش پیراهن و فرورفتگی مناسب در کمر به‌وجود می‌آمد.

■ در زیر پیراهن زیر دامنی سبکی شکل ساخته شده از حلقه‌های فلزی پوشیده می‌شد.

■ در همین دوران پیراهنی ساده از پنبه لطیف یا ابریشم بود، یقه آن در قسمت جلو باز، و در حاشیه چین‌های ریز داشت، پایین دامن نیز یک ردیف والان دوخته شده بود و شالی پهن دور کمر آن بسته می‌شد.

پوشاک در دوره انقلاب فرانسه

■ سال‌های پیش از انقلاب فرانسه نیاز به ساده شدن طرح‌های پوشاک و کاهش شکوه و جلال و کم بها دادن به امتیازهای طبقاتی رفته‌رفته آشکار می‌شد. همراه موج انقلاب فرانسه زیر دامن‌های چتری، رنگ، پودر آرایش، خال مصنوعی، میوه و گل‌های مصنوعی و تجملات پوشاک از بین رفت.

■ جلوی بالاتنه پیراهن، از کمر تا سینه، با بند و مادگی محکم بسته می‌شد، بستن پیش سینه با پارچه نازک سفید مانند تور یا ارگانزا مد بود، گاه به جای پیش سینه، پارچه‌ای از ساتن که «تا شده» به دور گردن و سینه بسته می‌شد.

■ پیراهن دارای آستین بلند و چسبان و دامن آن گشاد و کمر چین‌دار بود و زیر آن چندین زیردامنی پوشیده می‌شد.

■ پارچه‌ها دیگر ابریشمی و مخمل نبودند بلکه پارچه‌های پنبه‌ای ساده و نقش‌دار استفاده می‌شد. خط کمر کمی بالاتر آمده و دور کمر شال ساتن که به دور کمر می‌بستند.

■ همراه باز بین رفتن جلوه‌های اشرافیت، پاشنه‌های بلند از بین رفت.

پوشاک در دوران دیرکتوار (فرانسه)

شال ایرانی

■ در نیمه قرن هفدهم میلادی، کشفیاتی در دو شهر باستانی رُم، باعث شد مردم به فرم لباس و اشیاء عتیقه دوره باستان علاقه زیادی نشان دهند.

■ طرح‌های لباس زنان دوره «دیراکتور» جلوه‌ای از دوران گذشته باستانی یونان و رم داشت.

■ اغلب رنگ مورد استفاده سفید بود.

■ نام پیراهن آنها «شیت» یا پیراهن «شمیز» بود، پیراهنی گشاد و بلندی بود که یک شال در زیر سینه آن بسته و دنباله‌ای بلند در پشت دامن داشت که اغلب روی بازو گرفته می‌شد.

■ این پیراهن‌ها از پارچه نازک کتان و ابریشم سفید دوخته می‌شد.

■ زنان در زمستان دست گرم کن بزرگ پوست یا ابریشم استفاده می‌کردند، شال کشمیر سفید برای اولین بار استفاده شد و شال‌های زیبای ایرانی، مصری، ترکی و هندی متداول شد.

شال ایرانی

■ بازگشت به لباس‌های مجلل با زیر دامنی‌هایی که سبکی است، رواج پیدا کرد.

■ پیراهن یقه باز که شانه‌ها را نمایان می‌ساخت یقه کشتی مانند (قایقی) با چین‌هایی ریز و یقه‌ای از پارچه لطیف است.

■ قد دامن‌ها بلند تا مچ پا یا روی زمین بود و پنج تا شش زیردامنی در زیر دامن اصلی پوشیده می‌شد.

■ آستین پیراهن‌ها معروف به «آستین ران گوسفندی» یا آستینی که در بالا بسیار گشاد و پف دارد و در مچ تنگ بود استفاده می‌شد. زیرآستین، لایه‌هایی از موی اسب و تیغه‌های استخوان نهنگ قرار می‌دادند تا حالت خود را حفظ کند و پف دار باشد.

■ پس از چندی آستین‌ها کوچک‌تر و پف بالای آن از میان رفت و چند سال بعد تبدیل به آستینی تنگ شد.

■ برای لباس‌های عصر و شب از تورهای سفید، صورتی و حریرهای آهاردار استفاده می‌شد.

■ زنان زیر شلواری از پارچه پنبه‌ای سفید با حاشیه می‌پوشیدند.

پوشاک در دوره امپراتوری نخست ناپلئون

■ در این دوران مدل اقتباسی از دوران کلاسیک (یونان و روم باستان) است.

■ پیراهن نازک و نیمه شفاف که زیر سینه آن کمر بند یا شالی بسته می شد همراه با زیر پوشی از پنبه که در زیر پیراهن پوشیده می شد.

■ روی پیراهن نازک، پیراهن یا تونیک از مخمل، ساتن یا ابریشم رنگی می پوشیدند.

■ آستین های پیراهن بلند بود و به وسیله بستن بندهایی در فاصله های منظم پف هایی به آنها داده می شد.

■ در این دوره کت کوتاهی با آستین های بلند و چسبان که یقه ای ایستاده داشت و جلوی آنان باز می ماند استفاده می شد. جنس آن از پارچه مخمل به رنگ تیره و متضاد با رنگ پیراهن بود.

■ یکی از پیراهن های معروف این دوره لباس ژوزفین بود، شامل: دو پیراهن «کوچک و بزرگ»، پیراهن کوچک از ساتن آبی گلدوزی شده با آستین های کوچک و پف دار و دنباله ای در پشت که از کمر آویخته می شد و پیراهن بزرگ از پارچه ابریشمی نقره باف، با آستین های بلند و چسبان و دنباله ای که از شانه چپ آویخته شده بود، یقه هر دو پیراهن چهار گوشه باز و در قسمت پشت، یقه ایستاده ای از تور داشت و بیشترین تزئینات (گلدوزی، مروارید و پولک دوزی) روی پیراهن بزرگ بود.

■ یکی از اجزای مهم پوشاک که در این دوره رایج شد، شال بافته شده از پشم مرغوب کشمیر بود.

پوشاک در قرن ۱۹ میلادی

■ در این دوره برای نخستین بار کت و دامن زنانه ابداع شد، به همین دلیل تور دوزی و چین‌های پیراهن کمتر شد.

■ بالاتنه لباس‌ها از دامن جدا بود.

در اواخر این دوره جلوی بالاتنه به شکل مثلثی نوک تیز درآمد. و شکل کلی فرم اندام و لباس خانم‌ها بیشتر شبیه به شکل ساعت شنی (8) بود.

■ در این دوره کت‌های بلند و گشاد، شل‌های کوتاه با رادهای بلند، که به صورت نیم‌دایره بریده شده بود و آستری از پوست داشت، استفاده می‌شد.

■ در اواخر این دوران، والان‌های جمع شده پشت دامن، زیردامنی چتری که پشت دامن لباس را برجسته می‌کرد و از مد افتاد. رویه پایین (لبه دامن) به شکل زنگوله گشاد می‌شد و دنباله‌ای در پشت داشت. دامن‌ها چند ترک بریده می‌شد.

■ آستین‌ها در قسمت بالا پفدار و از آرنج به پایین تنگ بود، و چند سال بعد آستین‌ها بلند و چسبان شد.

■ پیراهن شب بدون آستین، یا دارای آستین‌های کوتاه و پفدار جلوی بالاتنه به شکل مثلثی نوک تیز بود که از فنرهایی که از استخوان نهنگ و آستر ضخیم، محکم شده بود استفاده می‌کردند.

پوشاک در اوایل قرن ۲۰ میلادی (۱۹۴۷-۱۹۱۰ میلادی)

■ در این دوره، دو رویداد اساسی در لباس زنانه به وجود آمد، یکی آنکه طرح لباس‌ها به خطوط طبیعی اندام نزدیک شد و دیگری لباس‌ها ساده و بدون تزیینات برای لباس روز و غیر رسمی استفاده می‌شد و اغلب لباس‌ها، به رنگ سیاه تهیه شده و تنها با جواهرات تزئین می‌شد.

■ در سال ۱۹۱۲ «پل پواره» با الهام از طرح‌های ایرانی، لباس عرضه کرد، این لباس شامل تونیک کمردار تا زانو بود، پایین آن گشاد و در لبه دامن آن مفتولی فلزی (مانند فنر پایین لباس عروسی) دوخته شده بود تا قسمت پایین آن دور از بدن بایستد، این تونیک روی دامنی باریک و بلند پوشیده می‌شد.

■ لباس‌ها چندان به کمرست احتیاج نداشت، شکم‌بندی از جنس تریکو نرم و یا پارچه‌های قابل ارتجاع به وجود آمد که از بالای کمر تا پایین باسن را می‌پوشاند.

■ در این سال‌ها قد پیراهن تا زیر زانو رسید، پیراهن‌های روز ساده، بدون آستین و گودی یقه آن اندکی باز بود. بلوزها اغلب از پارچه کرپ دوشین و روی دامن قرار می‌گرفت. کت و دامن قدیمی که به دلیل تنگ بودن حرکت را مشکل می‌ساخت جای خود را به لباس‌های راحت داد.

■ کت‌ها و پیراهن‌ها و آستین‌های سرخود (کیمونو) که با یک قلاب یا دکمه بسته می‌شد در دو اندازه کوتاه و بلند متداول بود، همچنین پالتوهای (کیمونو) رگلان نسبتاً گشاد مد بود.

■ در جنگ جهانی، فقر و کمبود ناشی از آن، تعدیلی در تجملات پوشاک پدید آورد.

■ در این دوران قد لباس‌ها بلندتر شد، دامن‌های کلوش چند ترک با زیردامن‌هایی که در لبه آن کرباس آهاردار دوخته می‌شد می‌پوشیدند.

■ دامن‌های تک از انواع پارچه‌ها با طرح و نقش‌های گوناگون همراه با انواع بلوزها در سنین مختلف مورد توجه قرار گرفت.

■ بلوز ساتن با سرآستین‌های بلند و دکمه سردست‌ها که جواهر نشان بود، بلوزهایی که روی دامن قرار می‌گرفت، مبنای بلوزی به نام «شمی‌زیه» گردید، بلوزی بلند که با کمر بند یا بدون آن می‌پوشیدند.

■ در این دوران پیراهن‌های کمر چین‌دار، باریک شدن ناحیه کمر، چسبان شدن بالاتنه و شانه‌های گرد مد شد، کمرست‌هایی که فرم اندام را به شکل ساعت شنی (8) و کمر را می‌فشرد و باریک‌تر جلوه می‌داد ساخته شد.

■ پالتوهای که بالاتنه آنها اصطلاحاً کمر کمرستی (چسبان) بوده و دامن‌های کلوش یا ترک کلوش با دو ردیف دکمه محبوبیت داشت.

■ یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخ در این دوران ساخت الیاف پارچه نیمه‌مصنوعی و مصنوعی بود. ابریشم مصنوعی یا (ریون)، نایلون، داکرن و غیره با قابلیت شست‌وشو در خانه یا خشک‌شویی، وزن سبک و مقاومت در برابر سایش، سرما و گرما، در این دوره کاربرد زیادی داشت.

فصل ۴

سبک های طراحی لباس

مقدمه

■ آشنایی با سبک‌ها و جنبش‌های هنری طراحی مد به هنرمندان این رشته کمک می‌کند تا با مطالعه و به کمک تحلیل و مقایسه‌ای موشکافانه، نه فقط به زمان و مکان تولید اثر هنری پی‌ببرند، بلکه از نیت آن در خلق کارشان نیز اطلاع پیدا کنند.

■ معمولاً چون حرکت هنری تحت تأثیر تحولات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و یا عوامل دیگری مانند اصول فکری آگاهانه است، برای خلق آثار جدیدتر و پیش‌بینی آینده پوشاک کمک می‌کند.

■ در اینجا بر اساس مدارک به‌جا مانده از سبک‌های هنری طراحی لباس مورد بررسی قرار می‌گیرد.

■ در این فصل به مهم‌ترین سبک‌ها و جنبش‌های هنری در طراحی مد پرداخته می‌شود.

آیا تا کنون دقت کرده اید :

- جنبش ها و سبک های هنری چه تاثیری بر تاریخ لباس می گذارد؟

- سبک های هنری تحت تاثیر چه عواملی قرار می گیرد؟

- آیا تقسیم بندی سبک های مختلف هنری در لباس در دوران های تاریخی دوباره تکرار می شود؟

- تقسیم بندی سبک های هنری طراحی مد چیست؟

■ باروک روشی است که در هنرهای معماری، نقاشی و مد در قرن ۱۷ میلادی آغاز شد، این سبک به دلیل استفاده از تزئینات تجملی و افراطی طرح‌های پرزرق و برق حالت خشک و رسمی داشت.

■ استفاده از پارچه‌های سنگین وزن مانند مخمل‌های رنگارنگ، ساتن و ابریشم‌های گرانبها رواج می‌یابد.

■ در لباس شب بالشتک کیسه‌ای در پشت لباس، و پهلوهایی آن استفاده می‌شود.

■ سرپوش‌های بسیار بلند با روبان و نوارهای آهاردار و تزئینات رواج فراوان دارد.

■ زیورآلات زنان سبکی و درخشندگی سابق خود را ندارند ولی رسمی‌تر و گرانبهاتر هستند.

سبک روکوکو

■ روکوکو اصطلاحی است در تاریخ هنر، برای توصیف

هنرهای تزئینی مانند: مد، نقاشی و اشیاء تزئینی.

■ در تزئینات آن از خطوط منحنی، اشکال صدفی

رنگ‌های صورتی، سبز روشن و آبی استفاده می‌شود در کل

رنگ‌بندی‌های ملایم و زینت‌آلات ظریف است.

■ پیراهن آن از قسمت شانه‌های پشت (فاصله بین دو حلقه

آستین) دارای یک شل است، این شل دو برابر عرضی خود

پیلی بوده و در قسمت پشت لباس حالت آزاد است.

بالا تنه در جلو هفتی شکل است و دارای کمرستی جلو که

کاملاً قالب بدن می‌باشد.

■ یقه بالاتنه پیراهن دکلمه (باز) و در قسمت جلوی،

روپیراهنی چاک‌دار است.

■ برای اینکه کمر باریک و دامن گشاد به نظر آید از زیردامنی

سبکی شکل استفاده می‌شود.

■ بیگانه‌گرایی به سبک یا گرایشی که متأثر از کشورهای دیگریست گفته می‌شود. در اواخر قرن ۱۷ میلادی به‌علت ارتباط‌های بازرگانی میان اروپا با کشورهای آسیایی مانند چین و هند و ورود صنایع دستی و منسوجات از این کشورها گرایش به این سبک مشاهده می‌شود.

■ پارچه‌های هندی که در انگلستان به «چیت» معروف است در فرانسه پرطرفدار بود.

■ پارچه‌های ابریشمی که در قرن ۱۸ میلادی که در اروپا تولید می‌شد تحت تأثیر زیبایی پارچه‌های چینی بود.

■ مردان اروپایی پیراهن «بنیان» که متعلق به بازرگانان هندی با تن‌خور راحت و آزاد بود، می‌پوشیدند.

■ نفوذ سبک بیگانه‌گرایی هرچند در استفاده از پارچه‌ها بیشتر خود را نشان می‌دهد، نقش‌های گل‌ها، پرندگان، برگ‌های طبیعی، شکوفه‌های گل و قیمت مناسب و طراحی‌های منحصر به فرد چینی‌ها طرفداران زیادی در اروپا داشت.

سبک ناتورالیسم

- ناتورالیسم یا طبیعت‌گرایی، گرایش به سادگی و طبیعت است.
- اواخر قرن ۱۸ میلادی در اروپا گرایش مردم در بازگشت به طبیعت، سادگی و راحتی و دوری از افراط‌گری در تجملات و پوشاک است.
- استفاده از انبوه پارچه‌های ابریشمی، کلاه‌گیس، لوازم آرایشی، کمرست و ژوپن‌ها، تورها، پاپیون‌ها و خودنمایی و فخرفروشی دوره روکوکو از بین رفت.
- در پیراهن خط کمر بالا رفته‌تر و گشادی آستین‌ها جمع‌تر شده بود.
- مردم به پارچه‌هایی از الیاف پنبه مانند ململ، چلوار و رنگ‌های سفید، خاکستری و نزدیک به طبیعت روی آوردند.
- لباس‌های پر تجمل فقط برای دربار و مراسم رسمی بود.

■ سبک نوکلاسی سیم یا سبک نئوکلاسی سیم یک جنبش هنری در زمینه‌های هنرهای تجسمی، هنرهای تزئینی و غیره است و شامل آثاری است که تحت تأثیر هنر یونان و روم باستان بود.

■ در این سبک لباس‌های پر تجمل، حجیم دوران روکوکو از بین رفت و به جای آن سبکی متعادل، نسبتاً ساده، کشیده بدون استفاده از فنرهای زیر لباس (ژوپن) که از دوره کلاسیک یونان و روم باستان الهام گرفته بود مد شد.

■ پیراهن آنان دارای بالاتنه کوتاه (برش از زیر سینه)، مدل یقه چهارگوش باز (خشتی)، آستین‌ها چین‌دار کوتاه و کفش‌ها بدون پاشنه پارچه‌ای بود، جنس پارچه‌ها «ململ سفید»، تور ساده و متقال لباسی بود و روی آن از شال پشمی کشمیر استفاده می‌شد.

سبک رمانتی سیم

■ رمانتی سیم سبک هنری است که به جنبه‌های احساسی، زیبایی و بهترین‌ها نظر دارد.

■ در اوایل قرن ۱۹ میلادی این سبک هنری تأثیر خود را بر مد نیز گذاشت.

■ مشخصه لباس مد رمانتیک، پیراهن با دامن چین دار (پفی)، کمر بسیار باریک در خط کمر، کوتاه شدن دامن تا مچ پا و آستین‌های پف کرده «ژیکو» بود.

■ آستین‌های پف کرده که در نزدیکی مچ باریک و چسبان بوده، کفش‌های پارچه‌ای ابریشمی با یک پایپون روبانی یا گل، استفاده از طرح گل سرخ و کلاه‌های مزین به گل، پَر و روبان بود.

■ یکی از مشخصه‌های مد رمانتیک داشتن چهره اندوهگین و رنگ پریده زنان، نازک‌طبعی و شکنندگی بود که نمادی از احساسات است.

- در قرن ۱۹ میلادی، صنعتی شدن تولیدات نساجی با پیشرفت تولید پوشاک و خیاطخانه‌ها همراه شد.
- اختراع دستگاه ریسندگی، بافندگی و چاپ پارچه، باعث افزایش تولید پوشاک و کاهش بهای پارچه شد، به همین دلیل تنوع لباس و توسعه مد افزایش یافت.
- بیشترین تأثیر صنعتی شدن تولیدات نساجی در مد، تولید رنگ‌های مصنوعی بود، رنگ‌های بنفش روشن و براق، زرشکی روشن و قرمز به تولید رسید.
- ساخت دستگاه ماشین دوخت توسط فردی به نام سینگر (۱۸۵۱ میلادی) و امکان خرید آن توسط افراد خانواده‌های معمولی را فراهم ساخت.
- تهیه الگوهای کاغذی مسطح به ارتقاء تولیدات پوشاک خانگی انجامید.
- آستین‌ها ابعاد معمولی‌تر یافته، از رنگ بنفش استفاده بیشتر و سرشانه و بالاتنه کمی افتاده‌تر شد.

مراسم گرای

■ پوشیدن لباس‌هایی مخصوص و استفاده از رنگ‌ها در مراسم خاص مانند عروسی و عزاداری یکی از نشانه‌ها در تاریخچه مد است.

■ در بعضی از فرهنگ‌ها رنگ سفید نشان لباس عروس و بعضی دیگر مانند کشور هند نشان عزاداری است.

■ ولی به‌طور کلی رنگ سفید لباس عروس، نمادی از پاکدامنی و منزلت اجتماعی مورد استفاده قرار می‌گرفت.

■ مد مخصوص لباس سفید عروس، سبک دامن‌های گشاد و چین‌دار، بالاتنه چسبان، تزئینات گلدوزی، سنگ‌دوزی، سرمه‌دوزی، استفاده از انواع نوارهای توری، پارچه‌های توری دانتل و گیپور است.

■ پوشیدن لباس سیاه کرپ و ابریشمی مات، شال‌ها و روسری سیاه برای مراسم عزاداری است.

■ در قرن ۱۹ میلادی در اروپا، علاقه زیاد به استفاده از مد کرسٹ مشکلات جسمانی و بهداشتی برای بانوان به همراه داشت.

■ در این میان اثرات جانبی مانند بیماری‌های پوستی، کاهش ظرفیت شش‌ها، سقط جنین، شکستگی دنده‌ها و پارچه‌های سنگین، حجیم و آهاردار راحتی و آزادی حرکت را از آنان سلب می‌کرد.

■ خردگرایی، با هدف بیزاری از لباس‌های دست و پاگیر و سنگین که سلامتی بانوان را تهدید می‌کرد، لباس‌های راحت، کارآمد و سبکی را جایگزین کرد.

■ دامن شلواری (امروزی) با کت بلند از پارچهٔ پشم کشمیر رواج یافت.

سبک دوران زیبا

■ در اوایل قرن ۱۹، برای طبقه مرفه عصر طلایی پوشاک پر زرق و برق و تجملی و گران قیمت رواج داشت.

■ در این دوره فرم اندامی S مانند با استفاده از کرست‌های به اصطلاح بهداشتی که سازگاری با انحناى طبیعی بدن داشت استفاده می‌شد.

■ روی این اندام محکم و سفت (با استفاده از کرست) دامن با فرم زنگوله‌ای (کلوش یا فون دور چین دار یا پشت چین دار) که تا روی زمین بود و بالاتنه اصطلاحاً سینه کفتری مد بود.

■ جنس پارچه‌ها بیشتر حریر شیفون، ململ ابریشمی، تور ابریشم با سایه روشن ملایم بود.

■ دوپیس، کت و دامنی بود که در طبقات متوسط جامعه رواج پیدا کرد.

احیای سبک ناپلئونی

■ اواخر دهه ۱۹۱۰ میلادی پس از سبک دوران زیبا، با سبکی به نام احیای سبک ناپلئون آشنا می‌شویم.

■ پیچ و تاب‌های مصنوعی اندام S مانند که به وسیله کمرست قسمت جلوی بالاتنه را صاف می‌کرد، جای خود را به مدل‌های راسته که اندام را کشیده‌تر می‌کرد داد، کمرست در لباس حذف شد.

■ پارچه‌های لباس نرم و لطیف به صورت راسته تا روی زمین قرار می‌گرفت.

■ لباس‌های مهمانی عصر به نام «میزبان» یا پیراهن «چای خوری»، مدلی موج دار با آزادی لباس بود.

سبک شرق گرایی

■ الهام از سبک‌های خاور دور (ژاپن، چین) و آسیای جنوب غربی (ایران، ترکیه) و یونان سال‌های پیش از جنگ جهانی، تأثیر آشکاری بر مد به جا گذاشت.

■ اقتباس از کیمونوی ژاپنی، پارچه‌های گلدوزی شده شرقی، قباى شرقی، شلوار دمپای جمع شده زنان، پارچه‌های چاپی برجسته بر روی لباس و دستارهای براق و درخشان همراه با پر از ویژگی‌های این سبک است.

■ پیراهن‌های این سبک راسته و بلند بود و اندام را کشیده‌تر نشان می‌داد.

■ یک نمونه پیراهن به نام «دلفوس» که از رادی کلاسیک یونانی اقتباس شده، لباسی ابریشمی تماماً پلیسه شده بود.

■ پس از جنگ جهانی اول، اشاعه اصل سادگی به عنوان برازندگی و شیک پوشی و نداشتن زر و زیورهای اضافی رونق گرفت، استفاده از پارچه‌های با دوام‌تر از خصوصیات این سبک است.

■ مد جدید به نام «پیشخدمت» که از طرح‌های ساده، پارچه لطیف و کمترین تزئینات بود.

■ دامن‌ها تا زیر زانو، بالاتنه‌ها بلند و برشی از خط باسن دامن را جدا می‌کند.

■ از پارچه‌های لطیف با رنگ‌های خنثی مانند: سرمه‌ای، مشکی، خاکستری و بژ استفاده می‌کردند.

■ ترکیب کت و ژاکت مانند، بلوز پشمی و دامن نمونه‌ای از طرح‌های مد «کوکوشانل» است.

احیای سبک ویکتوریایی (احیای رمانتیک)

■ در اواخر دهه ۱۹۳۰ تا وقوع جنگ جهانی دوم، این سبک با بازگشت به مدل دامن‌های حجیم چین‌دار، کمر باریک و خوش‌فرم محبوبیت پیدا کرد.

■ پوشیدن دوباره زیر دامن‌های فنردار و کرست از خصوصیات این سبک است.

■ محبوبیت این طرح‌های پر زرق و برق در اثر جنگ جهانی دوم و ضرورت صرفه‌جویی، کاسته و کمرنگ شد.

■ در سال ۱۹۴۷ میلادی، توسط طراح مد «کریستین دیور»، طرحی ارائه شد، که شامل دامن‌های بسیار گشاد چین دار یا پلیسه‌دار است، که در قسمت باسن لایی ابری گذاشته تا برجستگی بیشتری ایجاد کند.

■ در این طرح کمرهای لباس‌ها باریک (مدل کمرستی چسبان)، سرشانه‌ها گرد و افتاده، و فرم اندام‌های ساعت شنی است.

■ کت‌های ابریشمی با کمر بسیار باریک و دامن‌های با رنگ تیره، نمونه‌ای از کارهای این طراح است.

سبک رمانتی سیم نوستالژیک

■ سبک رمانتی سیم نوستالژیک یادآور، صفا، سادگی و صمیمیت روستایی است.

■ پیراهن‌های راحت، بلند پرچین با آستین‌های پفی با برش از زیر سینه و چین‌دار، با جیب‌های رو و یقه‌های چهارگوشه (خشتی) از خصوصیات این سبک است.

■ استفاده از پارچه‌های پنبه‌ای گل‌دار با نقوش قلب، گل‌های وحشی، زیبایی همراه با سادگی و لطافت طبیعت را به مدل لباس می‌دهد.

سبک بازگشت به دوران کلاسیک

■ در دهه ۱۹۷۰ میلادی، شرایط اقتصادی به وجود آمده در جامعه، تقریباً زندگی تمام اقشار جامعه را تحت تأثیر قرار داد.

■ صرفه جویی اقتصادی، تعداد روزافزون زنان شاغل، بازگشت به سبک‌های شیک، کارآمد و ظاهر ساده را بین بانوان رواج داد.

■ در این سبک پیراهن‌های مجلسی بلند، ترکیب‌های متنوع بلوز بلند و شلوار، دامن‌های لنگی از انواع پارچه‌های جیر مصنوعی، کشمیر، لباس‌های ساده و بافتنی و به طور کلی پوشاک از زرق و برق و تجمل‌گرایی دور می‌شود.

سبک آبستره

■ آبستره قرن بیستم هیچ گونه واقعیت شکلی ندارد، استفاده از اشکال هندسی، خطوط مختلف با رنگ های زیاد و متنوع که کنار هم استفاده می شود.

■ یک طرح بدون هدف و با ترکیب بندی حسی و بصری است. طراحان این سبک روی طرح، رنگ و نقش پارچه بیشترین ترکیب بندی را اجرا می کنند.

■ طی سال‌های دهه ۱۹۹۰ میلادی سبکی به وجود آمد که پیوند تنگاتنگی با مدرنیسم دارد.

■ لباس‌های برازنده و زیبایی که برای جلب توجه به هیچ گونه تزئینات اضافی احتیاج نداشتند.

■ با در کنار هم قرار دادن پارچه‌های نامتجانس و تلفیقی از تکه‌های لباس مردان و زنان به صورتی ساده، از ویژگی‌های این سبک است و در این سبک تمرکز بر بُرش و پارچه است.

پاپ آرت

■ پاپ آرت جنبش هنری بود که در سال‌های دهه ۶۰ میلادی به وجود آمد.

■ این جنبش هنری با نگاهی روشنفکرانه و انتقادی به مصرف‌گرایی به خصوص در آمریکا به وجود آمد.

■ در پوشاک با تکرار واحدها و تغییر در اندازه خطوط و فواصل آنها تجربه‌های جدید بصری، که به واسطه خطای دید به وجود آمده بود را تجربه کردند.

■ از رنگ‌های سیاه و سفید، خطوط با ضخامت‌های مختلف و خطای بصری برای برطرف کردن عیوب اندامی بیشترین استفاده را کردند.

منابع و مأخذ

- ۱- ماهنامه علمی، فنی و اقتصادی، صنعت نساجی و پوشاک، ۱۳۹۳
- ۲- Gavin waddell, Howfashion works, Blackwell, 2004.
- ۳- Jan Glier Reeder, High style, The metropolitan museum of art, 2015-2016.
- ۴ - Charles James, Charles James, The metropolitan museum of art, 2015.
- ۵ - Prestel verlag Munich, Fashion the 20th century, Prestel munich, 1999.

**بزرگترین مرکز پخش کتاب های درسی (وزارتی) و
کمک درسی (تخصصی و عمومی) کنکور هنر در ایران
(همراه با تخفیف ویژه / ارسال به سراسر کشور)**

سفارش از طریق دایرکت اینستاگرام [konkorkarnameh](https://www.instagram.com/konkorkarnameh)

سفارش از طریق واتساپ ۰۹۳۹۴۷۸۷۶۲۹

ارسال سریع به تمام نقاط ایران

کنکور هنر کارنامه نمایندگی ندارد! تنها مجموعه ای که با مجوز قانونی با عنوان "کارنامه" در کنکور هنر کشور فعال است، صرفاً همین مجموعه با سرپرستی تیم مشاوره و برنامه ریزی سرکار خانم شقایق بهروزی، مشاور بیشترین رتبه های تک رقی و دو رقی ۲۰ سال اخیر کشور است.

تمامی ناشران، اشخاص و موسساتی که با نام های مشابه اقدام به برگزاری دوره های آموزشی کنکور هنر، آزمون و خدمات مشاوره کنکور هنر می کنند، غیرقانونی بوده و در مراجع قضایی در حال پیگیری تخلفات افراد سودجو هستیم.

مجموعه کتاب های کارنامه را می توانید به طور مستقیم و با تخفیف از اینستاگرام کارنامه konkorkarnameh و سایت konkorkarnameh.ir تهیه نمایید.

مشاوره / کلاس / آزمون

کارنامه؛ رتبه یک کنکور هنر

© konkorkarnameh